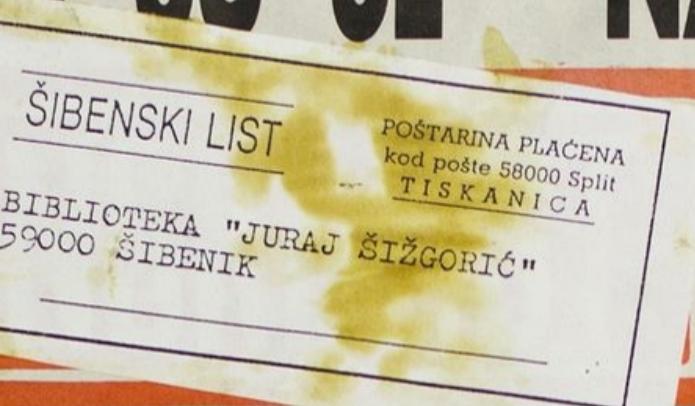

VRATILI SU SE - NATRAG U SVOJE IZBJEGLIČKE IZBE

GLASILO OPĆINE ŠIBENIK

GOD. XXX.
BROJ 1504

IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR
Šibenik, 17. listopada 1992.

CIJENA
50 HRD

»Idemo ... neka pučaju! Ja ne mogu više izdržati, idem dalje ... Zašto smo došli ako nećemo dalje? ... Nismo mi kukavice! ... Gdje je UNPROFOR sada? Zašto nam ne omoguće odlazak u Drniš? Oni samo njih štite, a nas? ... Neka oni idu prvi, svojim automobilima (misija EZ-a i UNPROFOR-a) a mi ćemo za njima, pa neka onda pučaju i na njih i na nas! ... Izgovarali su glasno brojni Drnišani proteklog prijepodneva u četvrtak, prilikom samoorganiziranog pokušaja povratka u svoje spaljene i razrušene domove. »Urazumite se, dragi moji sugrađani! Svi smo mi u istoj situaciji, ali nemojmo poći u smrt! Njihove cijevi vire iza onih borova i ukoliko krenemo dalje, pucat će, poručili su ... Zar nije dovoljno sedamdeset položenih života. Ja više ne želim govoriti nad grobovima, želim vas vratiti žive u naš Drniš reka je, uz ostalo, gradonačelnik Drniša g. Josip Odak obraćajući se progranim Drnišanima koji su bili spremni krenuti dalje od linije razgraničenja na liniju Pakovo Selo — Žitnić. Ipak, samoorganizirani pokušaj povratka koji se pretvorio u otvoreni prosvjed protiv višemesecnog statusa quo, imao je učinka.

Stranica 4.

U ŽARIŠTU

CENTRALIZAM, AUTONOMAŠTVO I KAMPANELIZAM

Vrijeme i događaji pomalo oblikuju politička mišljenja, iz općehrvatskog pokreta se profiliraju političke stranke. Tri su hriди koje prijete mnogim, još nevjestim, političkim kormilariima – centralizam, autonomštvo i kampanelizam. To su ujedno i politički termini koji se često rabe u svakodnevnom ocjenjivanju ljudi, događaja, streljenja. Prirodno je da postoje sve tri opcije, samo je pitanje u kolikoj mjeri i kakav je njihov međusobni odnos

Stranica 2.

RIBARSKE MOKRE GAĆE

DA LI ĆE PLIVARICE OSTATI NA SUHOM?

Ustroje II Izvršno vijeće Skupštine općine Šibenik na dosljednom provođenju zakonskih odredbi, po kojima svi članovi posada privatnih ribarskih brodova na području općine Šibenik moraju biti u stalnom radnom odnosu, uglasti će se izlov sitne plave ribe i gavuna mrežom plivarcicom, ali i ribolov ludrom i migavicom. Ribari ne mogu zaposliti toliko djelatnika, a s druge strane, već osiromaseni puk ostat će bez najeffinije hrane

Stranica 3.

OPĆINSKI
VJETROVI SA ZAPADA

ŠIBENIK I NOVO
TERITORIJALNO
USTROJSTVO HRVATSKE

Stranica 3.

CRNO-BIJELO U KOLORU

VOJARNE, KOČNICA PROSTORNOG RAZVOJA ŠIBENIKA - DRUGI DIO

Z bog čega baš Šibenčani u Saboru postavljaju pitanja vezana za sudbinu bivših objekata jugojske sada vlasništva Hrvatske vojske? Svojedobno u siječnju ove godine mr. Josip Juras, tada šibenski zastupnik u Vijeću udruženog rada Sabora, potegnuo je to pitanje. Bio je pripremljen i radni materijal pod nazivom »Vojarne — kočnica prostornog razvoja Šibenika« što je Juras optimistično proširio na »Vojarne — kočnice prostornog razvoja hrvatskih gradova« i predložio Saboru da hrvatski gradovi ubuduće budu demilitarizane zone, te da od vojske u njima može boraviti samo zapovjednički kader. Prijedlog je tada podržao i potpredsjednik hrvatske Vlade Jurica Pavelić izjavivši kako će se potruditi da on što prije dospije na Vladin dnevni red.

Što se dogodilo u proteklih devet mjeseci? Ponovo Šibenčanin u Saboru govori, odnosno pita, o sudbinu vojnih objekata. Znači li to da Vlada ostaje gluha na zahtjev iz Šibenika ili je nešto drugo po slijedi. Iz saborskih klupa Jozo Topić, zastupnik iz Šibenika, pitao je Ministarstvo obrane **kada i kako** će to Ministarstvo riješiti podjelu objekata što ih je Hrvatska vojska osvojila od jugojske, te misli li pritom uvažiti zahtjeve općina, podsjećajući na stav šibenske općine glede tog

Vrlo dobro znamo kakvo i koliko opterećenje su kasarne bile za Šibenik i bilo bi žalosno da to budu i vojarne. Očekivati je i profiliranje Hrvatske vojske kojoj zasigurno neće trebati ovoliko i ovakvih objekata i površina, a za prepostaviti je i modernizaciju grada. Sa 356 hektara vojnih površina u šibenskoj općini to će teško ići naprijed

pitanja. Odgovorio mu je Ivan Milas, potpredsjednik Vlade, rekavši kako se raspodjela imovine bivše JNA već obavlja, a da će se popis podijeljenog dostaviti, te da će se uvažavati zahtjevi općina, jer Hrvatska vojska ne želi nijedan nepotreban objekt zadržati u svom vlasništvu. Na prilično konkretno pitanje Topić je dobio prilično diplomatski odgovor — uvažavat će se zahtjevi općina, jer HV ne želi nijedan nepotreban objekt zadržati u svom vlasništvu. Dakle, sve je moguće, ali već je jasno da će zahtjeve općina HV uvažavati onoliko koliko drži potrebnim. Drugim riječima kako kažu u HV tako će biti.

Nije slučajno da Šibenčani insistiraju na što bržem rješavanju problema. Na području šibenske općine bivša JNA je u vlasništvu imala približno 356 hektara ili tri

miliuna petstošedeset tisuća četvornih metara, što izgrađenih što neizgradenih površina. Ne čudi stoga što su Šibenčani s velikim olakšanjem primili inicijativu općinske vlasti da se sve površine pocivile. Padale su i brojne ideje što uraditi s pojedinim lokacijama. Međutim, kako sada stvari stoje sve visi u zraku.

Potpuno je jasno da je obrana prioritet i da se Hrvatskoj vojsci treba na sve moguće načine izaći ususret. No, je li to razlogom da Šibenik i dalje bude »vojni« grad. Što ako sve površine i objekti ostanu u vlasništvu Hrvatske vojske? I tko od toga može imati koristi? Općinske vlasti u svakom slučaju trebaju čvrsto nastupati i postavljati »maksimalističke« zahtjeve. Ako poslovi obrane nalažu stacioniranje vojnih efektiva na području

šibenske općine nigdje ne piše da to ne mogu biti neke druge lokacije koje nisu od životnog značaja za grad. Gdje je rezon da bivši Dom JNA i dalje bude vojni objekt ili da se mandalinski kompleks, barem poluotok ne pocivili. Ne treba sumnjati da će i vojne vlasti nastupati »maksimalistički«, jer se daleko lakše poslužiti postojećim nego graditi novo.

Hrvatska iz rata izlazi porušena i osiromašena i teško je u vrijeme kada se ne može sastaviti kraj s krajem, kada se plaća računa po tomu koliko se za nju može kupiti kruha i mlijeka, razmišljati o nekom drugom svjetlu Šibenika. Ipak, unatoč svemu

treba gledati sutra jer ovo stanje neće trajati dovjeka. Vrlo dobro znamo kakvo i koliko opterećenje su kasarne bile za Šibenik i bilo bi žalosno da to budu i vojarne. Očekivati je i profiliranje Hrvatske vojske kojoj zasigurno neće trebati ovoliko i ovakvih objekata i površina, a prepostaviti je i modernizaciju grada. Sa 356 hektara vojnih površina u šibenskoj općini to će teško ići naprijed. Poradi toga Općina nema što izgubiti i potreban je možda i »agresivniji« medijski nastup, naravno, uz »papirnata rješenja«. U protivnom vojne vlasti mogu ostati i gluhe na zahtjeve Šibenčana. Tek tada nitko ne bi imao koristi.

Ivica POLJIČAK

U ŽARIŠTU

D ok u dijelu naše općine i čitavoj ružičastoj zoni četnički okupatori grčevito drže svoje busine, život teče i mora teći dalje. Unatoč Vanceovu planu i zadacima snaga UNPROFOR-a stanje je nepromjenjeno. Ako bi se ovim tempom odvijala realizacija svega dogovorenog i potpisano, proganici bi u proganstvu dočekali slijedeće stoljeće. No ima nekih stvari koje vrijeđe rješava, međe poput žrnja. Ne može ratni naboj četničkog ludila vježbiti držati onu tenziju s kojom je zmetnuo ovaj krvavi rat.

Sada se zapravo zbivaju dva globalna procesa istovremeno, počeci normalizacije stanja kao prirodnih redstvari i četnička upornost u nasilju kao iracionalni pohod na nemoguće. Taj odnos se može usporediti sa stanjem organizma pri napadu bolesti što izaziva visoku temperaturu, nije povlačena temperatura normalno, to jest stalno stanje.

Nakon sporazuma Tuđman-Čosić normalizacija zahvaća pomalo i demokratski orijentirane krugove u takozvanoj SRJ, a aktivira i onaj dio Srba u Hrvatskoj koji se nije priklonio četničtvu. To će zasigurno polako ali sigurno otapati led političkog nerazume formiranog oko SDS-a.

Kakvu ulogu i kolike šanse imaju pojedinačni dogadaji — postoji li u svemu tome dan »D«?

Iako bismo željeli da sve skupa promjeni jedan dan, jedan dogadjaj, ovo će po svemu sudeći biti ipak dug i težak proces — borba između razuma i ludila, ljudskog i sotonskog, rata i mira. Krajnji Ishod je poznat i jasan, poput nade da će od tek zamenutog ploda postati zrelo voće, samo treba vremena, truda i stripljenja. Na pitanje kakav krajnji rasplet ovoga rata vidi, uvaženi znanstvenik, povjesničar i čovjek iz kojeg je preko osam desetljeća življelja vašem je novinaru odgovorio: »Hrvatska se bori za ono što dolazi, što je budućnost, a Srbija nastoji zadržati ono što je bilo, sami prosudite perspektivu.«

Rat je zasjenio ili bolje rečeno zamračio ostala zbijanja iz svakidaš-

CENTRALIZAM, AUTONOMAŠTVO I KAMPANELIZAM

njeg života i nas pojedinaca i kolektivita uz cjelinu. Socijalni problemi i politička kretanja su u drugom planu, no samo na prvi pogled. Dugoročno gledano oni su jednako sudbonosni za Hrvatsku kao i ishod rata. One zapravo iz njega izviru i njemu se vraćaju. Rat je donio siromaštvu, a ono pomalo mijenja političku profilaciju mišljenja. Površne ocjene i kritike zbog kritike (kritizerstvo) opasne su i kontraproduktivne. Nevolje u kojima smo se našli ostavljaju prostora, a demokracija i mogućnost svim opcijama (tako bi trebalo biti).

U analizi kritika moramo polaziti od motiva i cilja kritike i prepoznavati pravu. Zašto je to bitno? Prvenstveno zato što u ovom prostoru nevolja, plivanju i oni kojima Lijepa naša nije na srcu, njihove političke opcije su daleko od naših idealja. U najvećem dijelu, novinarska kritika je prava, ona je motor demokratizacije, ona je doprinos našem općem streljanju. Nije isto kada za Šibom posegne majka da bi dovela u red svoje djelete ili kad se tom Šibom posluži druga, a posebno, opaka susjeda.

Vrijeme i dogadaji pomalo oblikuju politička mišljenja, iz općehrvatskog pokreta se profiliraju političke stranke. Tri su hridi koje prijete mnogim, još nevještim, političkim kormilarima — centralizam, autonomašto i kampanelizam. To su ujedno i politički termini koji se često rabe u sva-

kodnevnom ocjenjivanju ljudi, događaja, streljanja. Prirodno je da postoje tri opcije, samo je pitanje u koliko mjeri i kakav je njihov međusobni odnos.

Sučeljeni politički protivnici rabe ove pojmove prema vlastitom nahanđenu, za centraliste su svi koji ne misle kao oni autonomaši i obratno, a sve češći su i slučajevi kampanelizma (autonomašto u najuskogrudnijem obliku).

Ima li recepta kojim pouzdano možemo mjeriti i ocjenjivati te pojave?

Nema, ako je i ona onda je ona mehanistička, neprirodna, administrativnopolička, uglavnom neprirodna i suprotstvena demokraciji.

Naime svaka pojava ima svoje, različito mjesto u tom sklopu. Nije primjer razvoj HAZU, sveučilišta i drugih kulturnih, znanstvenih i državnih institucija u Zagrebu centralizam. Postoje funkcije od općeg, nacionalnog interesa i značaja u kojima mi svi skupa participiramo. Nisu te funkcije zagrebačke nego hrvatske. Ako tih državnih, kulturnih, znanstvenih i gospodarskih funkcija nema, nema ni hrvatskog naroda kao konstituiranog bića, ni države. Oni što ove pojave nazivaju i osjećaju kao centralizam, svjesno ili nesvesno slijaju u autonomašto i nije im na srcu Hrvatska kao suvremena i suverena država.

Isto tako postoji mnoštvo funkcija svih oblika života i rada koje mogu i trebaju imati razinu regije, županije ili općine pa čak poduzeća i pojedincu. Mjeru do koje će to funkcionirati ne može odrediti samo propis, nego prije svega život to jest tržiste i logika stvaralaštva. To nije ni autonomišto ni kampanelizam, nego logično funkcioniranje države i društva na svim razinama. Oni koji bi to slovom propisale ili pak autoritetom države sputavali etatističko su centralističke provenijencije. Ta opcija je potrošena u obliku državnog socijalizma. Ako pak neki od regionalnih centara kao na primjer Split, Osijek, Rijeka, pretendira da bude prijestolnica sa svim državnim i kvazinacionalnim funkcijama, onda je to pravljene države u državi, što automatski negira jedinstvenost funkcija hrvatske države i nacionalnog bliga s jedne i sputavanje razvoja subcentara i općina s druge strane. To je klasičan primjer autonomašto koje je dugo egzistiralo i još egzistira u Dalmaciji. Posljedice su vidljive. Mogu se njegovi nositelji zaklinjati u demokraciju, u ljubav prema svojoj regiji koliko god hoće, ali oni su praktično na političkoj opciji u kojoj nema Hrvatske sa svim osobinama moderne države. Oni su kao političari svoje pokrajine upadali u razne političke i strateške intrige onih koji su izvana gospodarili ovim krajevima.

I centralizam i autonomašto su posebno u Dalmaciji izazivali i potrošljivali kampanelizam kao najuskogrudniji oblik samog autonomašta. I me je ova politička opcija dobila po kampanelu (zvoniku) jer njegovi nositelji osjećaju svojom domovinom samo ono područje što ga vide sa tog kampanela.

Boriti se kampanelizmom protiv autonomašta i centralizmu u svakom je pogledu odraz političke nepismenosti i nacionalne nesvesnosti, rezultat je začahurenost i provincijska ne razvijenost. Sve tri političke opcije su pogubne za ostvarivanje suvremene i cijelovite države nam Hrvatske. Protiv njih se nije primjeren boriti zakonskim paragrafima jer onda jedna druga pothranjuju, nego modernim, duhovno i politički zrelim poimanjem države i sebe samoga u njoj.

Ivan BURIĆ

KRONIKA

Uprava župe Svetog Križa u Vodicama, odlučila je izgraditi novu crkvu Gospe od Karmela na brdu Okit, inače teško dostupnu ratnim razaranjem. S obzirom na to da je riječ o značajnom svetištu javnim natječajem pokušat će se doći do najboljeg arhitektonsko-urbanističkog rješenja tog sakralnog kompleksa. Nositelj natječaja je šibensko Društvo arhitekata, a na njega se mogu javiti samo arhitekti s područja Šibenske biskupije. Trajanje će od 2. do 28. studenoga, nakon čega će svi prisjetili radovi biti javno predstavljeni u galeriji BAST u Vodicama. Nagradni fond za prva tri neuspješnija rješenja iznosi tri tisuće njemačkih maraka, od čega 25 posto pripada raspisivaču natječaja — Društvu arhitekata Šibenik, koje se, međutim održi nagrade u korist izgradnje nove crkve Gospe od Karmela.

• • •

Snage UNPROFOR-a omogućiti će predstvincima selja Rupe i općinskim službama da posjeti to selo i snime stanje u kojem se nalazi, kako bi se što bolje mogao planirati povratak proganika. Istodobno, takvu bi mogućnost, prema mišljenju plavaca, trebali dobiti i Srbi za zaseoke koji se nalaze na području što ga kontrolira hrvatska strana — Damjančić, Dragićić i Radišića. To je dogovoreno na sastanku održanom u srijedu u Skradinu između predstavnika Hrvatske vojske i Prve šibenske bojne domobranske i predstavnika kenijskog bataljona koji je odgovoran za šibensku ružičastu zonu. Predstavnici UNPROFOR-a, posreduju i u uspostavljanju kontakata hrvatske strane s lokalnim Srbima s druge linije fronte što po njihovom mišljenju može ubrzati povratak u ružičastu zonu. Prema dogovoru Zapovjednika kenijskog bataljuna i Zapovjedništva domobranske bojne, odnedavna pripadnici kenijskog bataljuna postavljeni su i s hrvatske strane, na liniji fronte u Velikoj Glavi kako bi se izbjegli incidenti. Uz to predstavnici UNPROFOR-a osiguravat će i popravak kuća u Dubravicom, na području koje su na dometu četnika iz Vučjaka i Gardijana.

KRONIKA

Povjereništvo Vlade Republike Hrvatske za općinu Knin sa sjedištem u Šibeniku založit će se u suradnji s Javnim pravobranilaštvom Republike Hrvatske za poseban položaj svih Kninjanina koji su svoje stanove u Kninu zamjenili za stanove dječnjaka nekadašnje Službe unutrašnjih poslova i Jugoslavenske narodne armije. Budući da su takvi stanovi od protekile godine u vlasništvu Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva obrane Republike Hrvatske, čije su službe već pokrenule postupak iseljenja, povjereni hrvatske Vlade za općinu Knin, Petar Pašić, pozvao je sve Kninjanine koji žive u stanicima nekadašnjeg SUP-a i JNA, da se povjereništvo jave zbog evidencije. Pretpostavlja se, da je riječ o preko trideset zamjenjenih stanova, najviše u Šibeniku, Zadru i Splitu.

Ovog tjedna završena je akcija Gospodarske zajednice Općine Šibenik, tijekom koju su na inicijativu Marka Kovača, održani sastanci s predstavnicima pojedinih grupacija: Industrije, turizma, trgovine, ugostiteljstva, samostalnog poduzetništva, poljoprivrede, prometa i veza, te posebni sastanci s profesionalnim ribarima i članovima grupe 90. Svrha te akcije je izrada teza za program rada gospodarske zajednice, a u cilju unapređenja gospodarstva u Općini Šibenik.

U ponedjeljak je službeno završena Djeci tijedan i to još jednom humanitarnom akcijom. Naime, predstavnici Društva »Naša djeca« Šibenik, posjetili su Zaton i tamošnju osnovnu školu u čijim prvi razred ide Frane Smolić, dječak teško ranjen za vrijeme prošlogodišnjih ratnih akcija na tom području. Uz prigodan dar za dječaka koji se sasvim oporavio predstavnici društva prenijeli su dječaku pozdrave i lijepe želje djece Šibenika i članova svoje društvene i humanitarne organizacije. Ta akcija samo je jedna od brojnih održanih tijekom proteklih osam dana pod jedinstvenom motom OSMIJEH NA DJECJEM LICU.

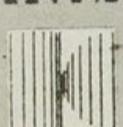
Ivan Jerkin, predsjednik Izvršnog vijeća Skupštine općine Šibenik, primio je Petra Surača, uglednog poslovnog čovjeka hrvatskog podrijetla iz Njemačke i Matu Zlatopera, direktora mješovitog poduzeća ZLATIS iz Šibenika. Petar Surač, već preko deset godina suraduje sa šibenskim »Vinopodom« i u Bavarskoj predstavlja njihove proizvode. Petar Surač pomagao je Šibeniku i Hrvatskoj u posljednje dvije godine i u znak Zahvalnosti Ivan Jerkin predao mu je knjigu »OBA DVA ... OBA DVA« i značke Šibenika s likom zaštitnika grada sv. Mihovila. Na primjeru kod Ivana Jerkina, Petar Surač izvijestio je novinaru da na području Šibenika, u partnerstvu s tvrtkom ZLATIS namjerava otvoriti pogon za preradu maslinovog ulja i poljoprivrednih proizvoda s našeg područja, koji bi započeo stotinjak dječnjaka.

U organizaciji općinskog ogranka Hrvatske stranke prava i u Šibeniku je počelo potpisivanje peticije kojom se prosjevaju protiv represije nad tom strankom i njenim članovima. U peticiji se osuduje pokretanje postupka za zabranu rada HSP-a, njeno izjednačavanje sa Srpskom demokratskom strankom i oduzimanjem imuniteta saborškim zastupnicima iz te stranke. Osim peticije ponudene na potpisivanje Šibenskim, Općinski ogrank Hrvatske stranke prave uputio je i prouđeni tekst hrvatskim dnevnim novinama.

Zagreb-Montaža potencijalni je investitor uređenje Poljane i okolnih objekata. Te zagrebačke tvrtke voljne su ukloniti 15 milijuna njemačkih maraka godišnje za cijelovito uređenje središnjeg gradskog prostora. Uz uvjet da bude nosilac investicije, Zagreb-Montaža će snositi i sve troškove izrade programske dokumentacije, te troškove javnog natječaja za najbolje arhitektonsko-urbanističko rješenje. Općinski zavod za planinsko građenje sačinio je prijedlog za imenovanje grupe stručnjaka koja će izraditi potreban program.

D.L.

INFORMATIVNI CENTAR ŠIBENIK

OSNIVAČ:
Općinska skupština Šibenik

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka i radio difuzna organizacija Informativni centar v.d. upravitelja Informativnog centra: ZDRAVKO KEDŽO

Uređuje redakcijski kolegij: Josipa Petrina, Živana Podrug, Mirko Seku-

ŠIBENIK I NOVO TERITORIJALNO USTROJSTVO HRVATSKE

OPĆINSKI VJETROVI SA ZAPADA

N a poticaj iz Vodica, proteklog tjedna u tom su se mjestu sastali predstavnici svih mjesnih zajednica zapadno od rijeke Krke i po drugi put razgovarali o mogućnostima da sadašnji zapadni dio općine Šibenik, postane zasebnom općinom. U prilikama kada će Šibenik postati županijskim središtem, ujedine u novu općinu. U konkurenčiji općinskih središta zasad su tradicionalni centri nekadašnjih kotareva, Vodice i Tisno, ali kako je na sastanku u Vodicama naglašeno, trenutačno je najvažnije stručno dokazati opravdanost osnivanja općine, bez obzira na to u kojem će mjestu biti

Kakva općina?

Ne odgovarajući izravno na to pitanje, ali govorio u najvećoj mjeri o kvaliteti buduće općine, Marinco Mrša, predsjednik MZ Zaton rekao je da bi u prvom redu trebalo preispitati dosadašnji rad općine Šibenik i njen odnos prema sadašnjim mjesnim zajednicama. »Pri tom mislim i govorim u ime Zatona, da smo mi u mjestu s općinom Šibenik imali čitav niz nesporazuma« — rekao je Mrša, ali uz napomenu da za to nije kriva isključivo općina Šibenika. U budućoj općini, nastavio je on, trebalo bi, na tom relativno malom prostoru rasprijeti neke općinske službe u raznim mjestima, kako bi se poboljšala kvaliteta života, a ne da se sve nanošu centralizira — napomenuo je Mrša, predlažući da se Skupština mjesnih zajednica koje se o budućoj općini trebaju izjasnit, već s toga sastanka u Vodicama ponude konkretni prijedlozi. Kako će izgledati lokalna uprava, upitao se Mrša ne zaboravljajući spomenuti i brigu o otocima Žirju i Prviću, te o zaledu. Da li će biti moguće, primjerice u Zatonu ili Rasilini, postaviti neke od općinskih službi. Jasno, u tome treba postojati gospodarsko opravdanje. »Mnogo puta sam govorio u općini, da je Zaton vrlo blizu Šibenika, ali isto tako i vrlo daleko« — rekao je Mrša, potkrepljujući tvrdnju izjavom da je Zaton u prošlosti imao dosta problema s granicama mjesne zajednice zbog NP »Krke«, pa se upitao i da li će Zaton ikada moći izići iz Nacionalnog parka, jer je zbog toga mjesto ostalo bez mogućnosti širenja. »Buduća općina, ukoliko se osnuje, morat će voditi brigu o tome« — rekao je Mrša, smatrajući da se o tome treba govoriti prije, još u pripremama za osnivanje općine. Edi Mačukat, predstavnik Vodice, bio je mišljenje da su se odredile dvije struje na zapad općine Šibenik: jedne su periferne mjesne zajednice, koje na neki način traže izvjesna jamstva o životu u budućoj općini.

Josko Stegić, predstavnik Tisnog, iznio je bojazan da se već osjeća zamjena jednog centra s drugim. »Prije je bio Šibenik, a sada će, očito, to biti Vodice, rekao je Stegić, rekvirajući i zapad općine Šibenik i svoj zapadni i istočni dio, kojima preokupacije i problemi nisu isti. Već postoje centri, koji će nesumnjivo biti središte buduće općine, rekao je Stegić. To su Vodice i Tisno, ali, kako je napomenulo, nije u redu govoriti unaprijed o Vodicama kao budućem općinskom središtu samo zbog toga što je takvu mogućnost spomenuto primjerice, ministar rada i socijalne skrbi Josip Jurčić prilikom otvaranja vodovoda. Stoga, nastavio je Stegić, treba vidjeti kako ćemo organizirati ovaj način, zapadni dio sadašnje općine Šibenik, i što će donijeti novi Zakon o lokalnoj samoupravi. Jer, budu li mjesne zajednice, u jednakom položaju kao i do-

sad, neće imati interesa niti u jednoj općini. »Govorimo iskreno što mislimo, jer nam se ne smije dogoditi da se rascepamo i na kraju ništa ne dobijemo« — završio je s izlaganjem Josko Stegić.

Tko je polupao lončice?

»I u prošlosti je bilo otpora prema uniformošću jedne socijalne tradicije u osnivanju općina i države — naglasio je na sastanku u Vodicama, dr. Onesin Cvitan, koji je govorio u ime predstavnika Tribunja. Sada se, međutim, u ovoj novoj Hrvatskoj, sastajemo s problemom kako se rastati od tih sovjetskih modela. »Dok vas slušam kako govorite« — nastavio je dr. Cvitan, »stalno pomicam i boljim se da se vraćamo na staro. Trebamo se vratiti prirodno, korijenima, ali u tome se i dalje misli da je posrijedi nekakva prijevara. Ovdje se govori o formiranju jedne općine na zapadnom području — napomenuo je Cvitan. »Samo o tome, a ne o mjestu u kojem će ta općina biti. Ona dakle, može biti u Vodicama, ali i ne mora, stoga u ovoj fazi kada još razgovaramo, smatrati da Vodice, niti bilo koje mjesto ne smijemo posebno isticati — rekao je Onesin Cvitan. I naglasio da je

najosnovnije pronaći zajednički interes svih mesta na zapadu općine u dvjema stvarima: interesi građana, i njihovo ostvarivanje putem lokalne smaouprave. To će, kako je rekao Cvitan, ovisiti ne toliko o nama, jer naposletku će opet vlast imati zadnju riječ, ali mi moramo naći onu sredinu, onaj zajednički interes i obrazložiti ga — rekao je Cvitan. »Prema tome netko je ovde očito »polupao lončice« kada unaprijed govor je biti općina, što nije niti tema ovog razgovora i oko toga se ne treba sporiti — naglasio je Cvitan. S obzirom na to da će Šibenik u budućnosti biti županija, treba se pripremiti, i treba prema vlasti izaći s našom vlastitom koncepcijom, samo to, istaknuo je. Cvitan je napomenuo i da se na ovom području tradicionalno gravitira Tisno i Vodicama, ali je to drugo pitanje. Cvitan je također rekao da zapad općine sam treba izaći s prijedlogom o budućoj općini, jer će kasnije, ukoliko se to ne učini, vlast sama »odrezati« kako joj bude po volji, što bi bila loša mogućnost. U svakom slučaju, rekao je Cvitan, buduća općina ništa ne bi smjela podsjećati na komunalnu nedjelotvornu općinu Šibenik iz socijalističkog razdoblja. Bude li takva, ja prvi, a sada govorim kao Tribunjac, ne bih želio u nju ući — završio je svoje izlaganje dr. Onesin Cvitan.

Šibenik nije protiv

Dr. Boris Kale, potpredsjednik Izvršnog vijeća Skupštine općine Šibenik, naglasio je na sastanku u Vodicama da općina Šibenik nema ništa protiv općine na svom sadašnjem zapadnom dijelu. Međutim — naglasio je Kale, prostor općine Šibenik od 1036 četvornih kilometara vrio je prostran i smatram da je općina na zapadu potrebljana kako bi se interesi toga područja što bolje iskazali. S potpunim povjerenjem gledam na ovu inicijativu, ovo je autohton prostor koji najbolje sam može organizirati svoju upravu. Ta općina, kazao je u nastavku dr. Kale, treba biti jeftina, s najmanjim mogućim brojem činovnika, ali djelotvorna, po uzoru na mnoge male općine na Zapadu.

U nastavku sastanka u Vodicama, koji je bio drugi susret predstavnika zapadnog dijela općine, dogovoreno je da se o izdvajaju u posebnu općinu izjasne skupštine svih mjesnih zajednica, a posebno je radnog grupe naloženo da do narednog susreta izradi elaborat o opravdanosti udruživanja u općinu. Naredni sastanak određen je za 22. listopada u Jezerima.

B. PERIŠA

RIBARSKE MOKRE GAĆE

DA LI ĆE PLIVARICE OSTATI NA SUHOM?

Povjerenici i zastupnici profesionalnih ribara na moru u općini Šibenik, čuli su proteklog četvrtka izvješće s nedavno održanog sastanka njihovih predstavnika u Izvršnom vijeću Skupštine općine Šibenik. Budući da je Šibenik i Zaton u sastanku u Vodicama, dr. Onesin Cvitan, koji je govorio u ime predstavnika Tribunja. Sada se, međutim, u ovoj novoj Hrvatskoj, sastajemo s problemom kako se rastati od tih sovjetskih modela. »Dok vas slušam kako govorite« — nastavio je dr. Cvitan, »stalno pomicam i boljim se da se vraćamo na staro. Trebamo se vratiti prirodno, korijenima, ali u tome se i dalje misli da je posrijedi nekakva prijevara. Ovdje se govori o formiranju jedne općine na zapadnom području — napomenuo je Cvitan. »Samo o tome, a ne o mjestu u kojem će ta općina biti. Ona dakle, može biti u Vodicama, ali i ne mora, stoga u ovoj fazi kada još razgovaramo, smatrati da Vodice, niti bilo koje mjesto ne smijemo posebno isticati — rekao je Onesin Cvitan. I naglasio da je

ribari s područja Šibenika imaju i alternaciju: ne nađu li u dalnjem razgovorima s Izvršnim vijećem obostrano zadovoljavajuće rješenje, njihov će trenutačni problem čuti i hrvatski Sabor.

Nismo kriminalci

Predstavnici ribara odlučno su odbili i sve tvrdnje da se, zbog prodaje ribe nakupcima, bave i kriminalom. Kako su istakli tajnik Udrženja profesionalnih ribara na moru Hrvatske Nikola Karabatić, i općinski vjećnik i profesionalni ribar iz Murter-a Nikola Mudronja, ribari niti žele, niti mogu prevesti na sebe odgovornost za ribu nakon što je ona otišla s broda. Drugim riječima, napomenuto je, država vodi malo brije o redovitom otkupu svih vrsta ulova, niti općina Šibenik posebno brine o higijenskim uvjetima prodaje ribe. Ne samo u gradu, već i u Rogoznici i Jezerima, istaknuli su ribari za primjer, povoljnije prosvjedujući zbog takvog potresa i reza Izvršnog vijeća, koji je, rekli su, »ishiran i nepravedan«. Jer, kako je rečeno, u primjama kada su gledali ribolova na moru na

snazi još uvijek stare odredbe, a novi Zakon nije izglasani, niti Hrvatska ima porezni sustav razvijenog Zapada koji može riješiti neuglasice oko zapošljavanja posada, nije dobro da se takvim načinom osuđuju trenutačno najčvršću gospodarsku granu u općini. Ribari su napomenuli da nikada dosad, kao u posljednje dvije godine, nisu urednije plaćali svoje društvene obvezе: iznesen je podatak da je gotovo čitav njihov prihod, posebice onaj od prodaje kočarske ribe, koja je i vrijedan izvozni artikl, podložan društvenoj kontroli i porezu. Ali, rekli su neki od njih, ribari s područja Splita i Zadra kojih je daleko više, porez plaćaju paušalno, a u općini Šibenik imaju obvezu voditi knjige. Stoga, ne postignu li u Izvršnom vijeću sporazum, mnogima od njih neće biti teško otići u susjedne općine. Podatak da su već godinama, zbog manjkih propisa, uspijevali s općinskim vlastima postići povoljni sporazume, upućuju na to da se sadašnjim Izvršnim vijećem, demokratskim već drugu godinu, postoje tek privremene a nipošto trajne neuglasice.

B. PERIŠA

25-295, propaganda 25-606, režija 23-222

Telefaks: 25-606
Preplata na list za tri mjeseca 650, za pola godine 1300, a za godinu 2600.

Žiro-račun 34600-603-976 kod SDK Šibenik.

Rješenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kul-

turu Republike Hrvatske, broj 2829 I-1978.

»Šibenski list« osloboden je osnovnog poreza na promet.

OGLASI:
1 cm / 1 stupac 200 HRD, mali oglasi, obavijesti građana i posebne usluge regulirani su posebnim cjenicom.

TISKAK: »Slobodna Dalmacija — novice«, d.d., Split

VRATILI SU SE - NATRAG U SVOJ

Četvrtak je. Petnaesti listopada. Dan kada su se Drnišani trebali, prema izjavi zapovjednika kenijskog bataljuna snaga UN, barem njih četiri do pet tisuća vratiti u grad i okolna sela. Nisu bili naivni pa da povjeruju kako je to moguće, ali ostali su odlučni i hrabri u pokušaju da se primaknu svojem Drnišu, što bliže. Stizali su tog kišovitog jutra iz Splita, Makarske i Šibenika vlakom u Unešić, potom autobusima do Pakova Sela. Stizali su iz svojih hotelskih soba, bježali od svojeg prognaničkog življena s jednim jedinim ciljem: »Idemo u Drniš milom ili silom!« To je i sadržaj jedne poruke stavljenе na prozorsko staklo jednog od autobusa. Nije bilo parola, pjesama, povika, prijetnji, euforije... Tek tužni pogled uperen u Prominu, pogled koji prati vijugavu cestu od Unešića do Pakova Sela, potom put Žitniča, Drniša... Suzu i treptaj duše je nemoguće skriti, jer riječ je o tisućama ljudi koje su tako surovo i bez milosti prije trinaest mjeseci otjerali oni što još uvijek stoe iza cijevi uperenih u njih, u nas... »Mislim da se na ovaj način nećemo vratiti u Drniš, ali vratiti ćemo se... neka im je jasno. Sumnjam da ćemo danas u tome uspeti, mi smo nenaoružani, a oni su tam... s cijevima okretnim prema nama. Ali, neka, neka znaju da se mi namjeravamo vratiti...« reći će uz ostalo Vlatko Dujlo, jedna od mlađih prognanih Drnišanki.

Prve jugurne vijesti za Drnišane bile su relativno dobre. Dok su još bili u Unešiću, pročuo se glas da postoji mogućnost da se organizira posjet, istina turističkog tipa, Drnišu s jednim ili dva autobusa. Takve je vijesti donio zapovjednik francuskog bataljuna UN snaga što djeluju na području okupiranog dijela općine, te da je druga strana spremna o tome razgovarati. Prva grupa Drnišana odlaže za Pakovo Selo... Bliži se jedanaesta ura. Dolaze Drnišani i dalje. Kreću na svoj put povratka... Ali, stižu samo do linije razgraničenja. Druga strana poručuje: »Ako se kreće korak dalje, pucaj ćemo.« Hrvatski policijski pokušavaju zaustaviti daljnje korake, uveravajući prognane da je svaki sljedeći korak prema »njihovoj zoni opasniji. Stigao je (oko 11 sati) i drniški gradonačelnik, g. Josip Odak. Kao i brojni njegovi sugra-

J. Odak

dani od rodnog ognjišta mu je ostalo samo zgariste, ali želja za povratak i pravo na dom nitko mu ne može oduzeti i tamo će se, zajedno sa svojim žiteljima vratiti, kad-tad, reći će.

Dosta je žrtava, urazumite se!

Ukoliko bude moguće obići Drniš, kako kažu Francuzi, ići će. Ne plašim se. Zadnji put sam spašavao u svojoj rodnoj kući 27. listopada prošle godine kada sam se usudila otići i obići moj Drniš. Ne plašim se... neka pucaj. Evo vidi, i ovo danas svjedoči o tome da smo mi miroljubiv narod. Došli smo bez oružja i bilo kakve želje da ubijamo, a oni... zbog čega se plaše našeg povratka? Pa, vratiti ćemo se mi... sa sigurnošću tvrdi gda Kata Vujević, nastavnica u prognanoj drniškoj osnovnoj školi.

Razgovaramo s Drnišanima. Većina ih ne vjeruje u povratak danas, ili uskoro, ali od povratka nitko ne odustaje. Oni »hrabriji« pokušavaju kolonu stotina Drni-

šana što i ovom prilikom prolaze samo dio svojeg križnog puta, povesti naprijed. Dalje, u Žitnič. Gradonačelniku Josipu Odaku je, trebalo puno razuma i snage da stane pred njih i uz ostalo kaže: »Urazumite se, dragi moji sugradani! Svi smo mi u istoj situaciji, svima nam je jednak, ali nemojmo ići u smrt. Njihove cijevi vire iza onih borova i ukoliko krenemo dalje, pucać će. Zar nije bilo dosta sedamdeset položenih života, treba li danas tko zna koliko još otvorenih grobova. Ja ne želim govoriti nad grobovima, ja vas — kao predsjednik kojeg ste izabrali — želim vratiti žive u Drniš. Svi ma nam je teško, jer ostali smo bez svega, ali ne zaboravite da je najteže onima koji su izgubili svoje najmilije. Žrtava je dovoljno palo, molim vas za strpljenje. Pet naših civila čeka u Žitniču da ih pustite, a sada prijeti da to neće učiniti dok se mi ne razidemo. Spasimo njihove živote! Dvadeset naših civila je još u kninskim zatvorima. Što će biti s njima... uz ostalo je govorio g. Odak.

Dalje se ne može!

»Idemo, neka pucaju... Ja ne mogu više izdržati, idem... Zašto smo došli ako nećemo dalje? Ni smo mi kukavice! Gdje je UNPROFOR? Zašto nam ne omoguće odlazak u Drniš? Oni samo njih štite, a nas? Neka njihovi auti idu prvi (misije EZ promatrača i UNPROFOR-a) mi ćemo za njima, pa neka pucaju... samo je dio reagiranja onih što su zaista pomislili da će danas u Drniš.

Nakon uveravanja, urazumijevanja, bezbroj pitanja: Zašto? i konstatacija: dosta nam je, više ne možemo ovako... prognanici su se ipak primirili. U međuvremenu (oko podneva) stiže iz pravca Drniša automobil Medunarodnog Crvenog križa i dovodi petoriču muškaraca. Riječ je o zarobljenicima kninskih zatvora, civilima. Na slobodu su opet došli: Petar Matijević iz Udbina, Ivan Damjanović iz Sinja, Branko Galić iz Bogatića Miljevačkih, Darko Holjevac i Dražen Rendulić iz Rakovice... »Evo, pustili su ih, ko zna možda i nas pustiti u Drniš, sriču im svaku...«, govori glasno pedesetogodišnja prosijeda i očima punih suza, gospoda iz Siverića. Tko zna! Da. Jako dobro se zna s kim se posla imalo i ima. »Ne vjerujem

Ovaj put od sile ništa

u eventualni današnji povratak. Zapravo, ne vjerujem da ćemo se prije proljeća, zajedno s lastama i prvim proljetnim cvijećem vratiti u Drniš, reći će fra Marko Bitanga, pomoćnik drniškog župnika. I on je, sa svojim vjernicima preko

Cikole pred srbočetničkom silom uspio prebjegi prije više od godinu dana. I danas je ponovno s njima. Svakodnevno je s njima, proživljava njihove tuge i ono malo radosti što se u prognaničkom životu može dogoditi. Njegovi vjernici, nje-

SAVJETOVANJE O JADRANSKOJ ORIJENTACIJI

ŽELIMO POKRENUTI ZAMAŠNJAK GOSPE

I. Jakovljević

Kako na pravi način vrednovati razvoj gospodarstva i turizma šibenske regije i srednje Dalmacije? Na to kompleksno pitanje pokušali su ovog tjedna odgovoriti brojni znanstvenici i stručnjaci, sudionici savjetovanja »ŠIBENIK '92« tema kojega je bila »Jadranska orientacija Hrvatske s posebnim osvrtom na valorizaciju razvoja gospodarstva i turizma šibenske regije i srednje Dalmacije«. Savjetovanje je trebalo biti organizirano još u lipnju, ali je zbog posljednjeg neprijateljskog granatiranja grada odgodeno za jesen. Budući da se u međuvremenu ništa nije promjenilo Šibenik je nastavio stagnirati, ako ne još više zaostajati za ostalim dalmatinskim centrima, pa programom utvrđene teme nisu izgubile na aktualnosti. Pokrenuti zamašnjak budućeg gospodarskog razvijanja Šibenika, bolje vrednovati njegov geografski položaj i pronaći najlakšu vezu s Europom bila je namjera organizatora savjetovanja. To je u svojoj uvodnoj riječi prigodom otvaranja naglasio i mr. Paško Bubalo, predsjednik Skupštine općine Šibenik koja je skup organizirala uz pokroviteljstvo Ministarstva promorstva, prometa i veza te Ministarstva turizma i trgovine. Spiritus motens cijelog projekta je dr. Ivo Jakovljević, jedan od članova Organizacionog odbora veliki zaljubljenik u Šibenik koji i svojim znanstvenim radovima pridonosi boljštu svog grada.

Željeli smo multidisciplinarnim pristupom različitih struka definirati plan razvoja ovog područja na teoreti-

male privrede do fakultetskih profesora. Cilj nam je na temelju zaključaka utvrditi smjernice budućeg razvijanja Šibenika. Savjetovanje je, kada je riječ o temama, vrlo opširno. Ali kada vidimo što je gradu zaista potrebno, kada se utvrde primarni pravci razvoja uslijedit će savjetovanja koja bi se mogla organizirati eventualno u proljeće.

● Savjetovanje obuhvaća dvanaest okvirnih tema koje su obradene u čak pedesetak predavanja. Čini se da je na taj način dosta široka zahvaćena tematika Jadranske orientacije.

— Slazem se s tim. Svaka bi tema zasluzila posebno savjetovanje. Međutim željeli smo o svemu porazgovarati, načeti mnoge probleme, sagledati mogućnosti razvijanja, izdvojiti ono što je prioriteto i ono što je moguće najbrže ostvariti. Željeli smo pokrenuti zamašnjak gospodarskog razvijanja Šibenika ne pretendirajući konačne zaključke. Zaključci će biti tiskani i dostavljeni svima autorima i gostima savjetovanja. Ovo je prvo savjetovanje ovakve vrste u našem gradu i možda pomalo neobično po sastavu autora, ali vjerujem da će dati pozitivne rezultate koje će se dalje primijeniti u praksi.

● Kako su odabrani predavači?

— Rukovodili smo se samo željom da dobijemo što kvalitetnije ljudi. Upoznali smo ih na dosadašnjim savjetovanjima, pratili njihov rad i zamolili ih da dodu. To nije bio nimalo jednostavan posao. Teško je bilo dobiti te ljudi ovdje u provinciji jer druga savjetovanja organiziraju se u većim centrima.

Među gradovima na jadranskoj obali Šibenik je prvi dobio ovakvo savjetovanje, a po tomu i po odazivu vidljivo je koliki je njegov značaj.

● Naziv savjetovanja je Jadranska orientacija Hrvatske. Međutim, prema naslovima radova vidljivo je da je u središtu pozornosti Šibenik. Što je razlog tomu?

— Šibenik je zanemaren u odnosu na Zadar i Split. Da mi ne bismo čekali njihovo širenje i približavanje Šibeniku i gledali kako rade ono što je njima zgodnije bilo bi vrijeme da se probudi i počnemo se širiti prema njima. Na ovom koridoru koji će voditi u središnju Europu posebno je značajna izgradnja aerodroma na Pokrovniku jer na taj način u Europu možemo stići morem i zrakom. Budemo li čekali da se napravi cesta moglo bi biti kasno. Iskustva iz bivše Jugoslavije govore da smo dosad godišnje uspijevali napraviti jedva dvanaest i po kilometara ceste. U novim okolnostima, s modernom tehnologijom i stranim kapitalom moglo bi se graditi između 80 i 100 kilometara prometnica. Međutim, kada bi tako i bilo, cesta od Rijeke do Dubrovnika dugu 600 kilometara morali bismo čekati 6 godina. Smatram da bismo opet kaskali za Europom. A mi moramo u Europu i ona k nama zračnim putem. U posljednje vrijeme moderan je vikend turizam. Ljudi se žele brzo odmoriti, a za to su potrebna brza prevozna sredstva.

● Govoreći o prometnoj problematični nekoliko sudionika savjetova-

nja, među njima ste i vi, osvrnuto se na višedesetljetnu zanemarenost jadranske orientacije.

— More je naprostilo bilo zanemaren. Jadranska obala i otoci bili su pretvoreni u strateške točke za obranu bivše Jugoslavije od kapitalizma iz susjedne Italije. Zbog toga su otoci rasejeni, a gospodarstvo na njima zamrlio. Imali smo tvornice konzervi u Rogoznici i na Prviču, a danas ih više nema. To su samo neki primjeri iz šibenskog arhipelaga.

● Dalmacija, a s njom i Šibenik danas su prometno izolirani otok. U radu, kojeg ste izradili zajedno s dr. Miljenkom Ferićem ponudili ste konkretni izlaz iz te situacije. O čemu je riječ?

— Jednostavno, put imamo. To je more, imamo ljudje i sada nam trebaju samo sredstva, a to su brodovi. Na svjetskom tržištu mogu se dobiti vrlo jeftinije. Primjerice tri trajekta tipa »Prična« koštaju oko milijun i pol njemačkih maraka. Za oživljavanje šibenskog arhipelaga bio bi potreban jedan manji trajekt i jedan hidrogliser. Našem otočaninu treba omogućiti brz dolazak na kopno, omogućiti mu brze i češće veze. Osim toga tu je i veza s Italijom. Dakle treba povezati jadransku obalu longitudinalno i transverzalno i to što prije. Zašto? Zbog Albanije koja se nalazi na ulazu u jadranski zaljev, blizu je Italije pa se troši i manje energije. Ako se mi ne aktiviramo Albanija bi nam mogla uzeti to mjesto u povezivanju s Italijom.

CE IZBJEGLICKE IZBE

Fra Marko Bitanga

(Snimio: R. GOGER)

vojna i civilna pitanja snaga UN u Sektoru jug. Rekli su, na višesatnom razgovoru u Unešiću, prošle srijede da ne mogu preuzeti odgovornost za ovaj pokušaj i slične pokušaje samoorganiziranog povratak. Svi su nestreljenja i stanja u kojem se prognani Drnišani nalaze, njih oko 17 tisuća ali trenutna situacija nije takva da je povratak moguće organizirati. Stoga i nisu izišli pred Drnišane. Dalje se nije moglo. Višesatno čekanje na rezultate posredovanja francuskog časnika snaga UN između drniških općinskih vlasti i onih s druge strane linije razgraničenja je završilo, barem prošlog četvrtka neuspješno.

Oko 13 sati, na stotinjak metara od skupine drniških prognani-

ka stižu dva bijela transporter. Odlaze k njima, Kenijcima, drniški gradonačelnik, Josip Odak, te Roko Mijić, zapovjednik 142. drniške brigade. Dvadesetminutni razgovoriza zatvorenih vrata na liniji razgraničenja, pred očima drniških žitelja...

Da li će biti pregovora?

O čemu li izvješćuju drniško vodstvo? Da li će biti dobrih vijesti? Pitaju se Drnišani, a po dolasku g. Odaka s mesta prenošenja vijesti s one strane linije saznajemo:

»Gospodin koji je prije sat vremena tražio razgovore s nama Kosta Novaković, je kako nam rekoše, otišao za Knin, a nitko od njegovih pomoćnika nije prisutan ili ovlašten za razgovore. Što nam sada valja činiti? Šta je tu je! Ostaje dogovor za sastanak u subotu u Žitniću. Na tim razgovorima, s predstavnicima drniških Srba bit će nazočan sa svojim suradnicima. Razgovarat ćemo otvoreno o svim pitanjima. Predstavnici UNPROFOR-a su obećali da će za dva-tri dana dostaviti popis mjesnih zajednica u kojima će biti moguće organizirati obilazak. Također od njih očekujemo izvještaj, pismeni, što su učinili i što kane učiniti na sprečavanju daljnog doseljavanja te izgona doseljenih Srba u Drniš. Nažalost, to je sve što ovog trenutka dragim mojim Drnišanima mogu reći. Nezadovoljan sam kao i svi mi. Ponudili su razgovore, činilo se da će od toga nešto biti, ali — poznata je to 'srpska stvar' ... vjerojatno je netko viši uple prste ...», rekao je uz ostalo gradonačelnik Drniša.

Ponižavajuće je bilo vratiti se, opet u prognaničke sobe u kojima, kako kažu Drnišani, provode jedan vid zatvoreničkog života, ali dalje se nije moglo. Četnici, spremni na potezanje okidača još su uvijek tamno. Samoorganizirani pokušaj povratak koji se pretvorio u otvoreni prosvjed protiv višemjesečnog statusa quo, je ipak imao učinku. Dug i trnoviti put povratka se čini bližim, realnijim. Zahtjevi i traženja Drnišana na osnovu ljudsko pravo, pravo na dom, bit će još energičniji i konkretniji. Sljedeći put kad dodu nadomak Žitniću, neće uzmaknuti, tvrde.

Pripremila: Katarina RUDAN

Radovi na tvrdavi

MUZEJ GRADA ŠIBENIKA

OPSEŽNI PLANOVI BUDE LI NOVCA

Stručni timovi kulturno-povijesnog i arheološkog odjela Muzeja grada Šibenika, u suradnji sa Zavodom za zaštitu spomenika kulture, privode kraj istraživačke radove na tvrdavi sv. Mihovila, spomeniku kulture prve kategorije. Riječ je, zapravo, o radovima prekinutim zbog početka neprijateljske agresije na Šibenik, za što će se utrošiti 148 tisuća HRD. Sredstva je osigurao Republički fond kulture, uz participaciju šibenske općine, odnosno Odbora za obnovu graditeljskog nasljeđa. Tijekom ovogodišnjih radova na lokalitetu tvrđave sv. Mihovila, pronađeni su vrijedni arheološki ostaci, o čemu govori prof. Ivan Pedišić, ravnatelj šibenskog Muzeja:

— Naišli smo na ostatke recentnije arhitekture, u prostoru između sjeverozapadnog bedema i novije cisterne, koja je bila podignuta iznad srednjovjekovnog objekta, od kojeg je ostao sačuvan segment jednog zida i pod od kamenih kocaka pravokutnog oblika. Također smo očistili prostor iznad starije srednjovjekovne cisterne, koja je paralelna sa sjever-

Stalni postav

lako je rat na neki način prestao, neprijeteljskih provokacija još uvijek ima, stoga, dok je situacija još uvijek ratna, fundus stalnog postava Muzeja i dalje ostaje na sigurnom mjestu. Onog trenutka kada se stvore potpuno sigurni uvjeti, stalni će postav biti vraćen i ponovo predstavljen. Vjerujemo da će se to dogoditi u proljeće 93. godine. No, prije toga, izuzetna će se pozornost posvetiti razdoblju tijekom i nakon drugog svjetskog rata, jer se ono treba vrlo kritički obraditi. Pri tomu ćemo usko suradivati s republičkim institucijama, prvenstveno s Povijesnim muzejom Hrvatske u Zagrebu. Tako će razdoblje između dva rata, predviđeno za povijest radničkog pokreta, sigurno dobiti manje prostora, za razliku od etnografske grade.

nim bedemom tvrđave. Došli smo, naime, nad njezin svod od cigle, u kojem je ostao sačuvan kameni otvor za dotok kišnice gdje su pronađeni pjesak i šljunak za pročišćavanje vode. Cisterna je, međutim, puna otpadnog materijala pa ako uspijemo dobiti potrebna finansijska sredstva, možda već do kraja ove godine ona bude i očišćena.

Od sitnijih nalaza pronađena su dva novičića — jedan venecijanski i austrijski te dosta ulomaka glaziranog i bojanog talijanskog posuda. Posebno vrijednim arheolozima se čini pronađen Kristov lik od mjeđi, veličine 3 cm, koji je najvjerojatnije služio kao privjesak, s tragovima pozlate, što će tek naknadno biti utvrđeno.

Ravnatelj šibenskog Muzeja, ovom prilikom ističe i završetak radova na sanaciji triju lokaliteta u neposrednoj blizini grada: starokršćanskog objekta dvojne bazilike (5. do 6. st. nakon Krista) na Srimi, potom srednjovjekovnoga groblja na lokalitetu Kosa u Vrpolju gdje se nalaze starohrvatski grobovi (9. do 11. st. nakon Krista) te radove na dva objekta u Danilu Gornjem, na mjestu gdje su sačuvani ostaci termalnog kompleksa i gradske vile od druge polovice prvog stoljeća nakon Krista i kompleksa kasnoantičke rustične vile. Od spomenutih arheoloških lokaliteta, a koji su prije nekoliko desetljeća konzervirani, u najte-

žem je stanju kompleks na Danilu, tako da će u najsorije vrijeme trebati sanirati oštećene segmente arhitekture. Svi su ti spomenici vrlo značajni za hrvatsku kulturu i prošlost i mora im se posvetiti velika pozornost ali i osigurati sredstva za njihov obnovu. Jer, riječ je o najznačajnijim povijesnim lokalitetima na području šibenske općine nakon Bribira — napomene Pedišić.

Osim do sada obavljenih radova, u Muzeju grada Šibenika, do konca godine planiraju i istraživačko-zaštitne zahvate na tri lokalitet na širem području općine.

— Počet ćemo najprije s radovima na lokalitetu Kašić kod Banjevac — upoznaje I. Pedišić — gdje smo tijekom rata učili ostatke desetaka starohrvatskih grobova, koje je voda već dobrano uništila, tako da su nestale kamene ploče, ostalo je samo kamenje koje je udubljivalo grobove u zemlji. Ti radovi će najvjerojatnije početi već u studenome, jer nam je Općinski fond kulture osigurao potrebna finansijska sredstva. Nakon toga planiramo sondažno istraživanje zaštitnog karaktera u Skradinu, iza apsida katoličke crkve i na prostoru u njezinu blizini gdje su ostaci srednjovjekovnog bedema. Istraživačko-zaštitne radove planirali smo do konca godine u Konjevitima gdje su prije više godina otkriveni ostaci kasnog neolitskog naselja. Na osnovi tog zahvata bit će nam omogućen uvid u to da li su istraživanja na tom području pri samom kraju. I konačno, u suradnji s Muzejom hrvatskih spomenika u Splitu istražiti cemo starohrvatske grobove u Dubravicama, u čemu nas je omeo rat.

Arheolozima šibenskog Muzeja, još uvijek je, međutim, onemogućen pristup povijesnim lokalitetima zapadno od Krke. Pouzdano se, jedino zna, da su mnoga sela stradala, da je cijelo to područje zapravo devastirano i s pravom se strahuje da ni povijesni spomenici kulture nisu bili pošteni agresorskom razaranju (crkva sv. Bartula u Ždrapnju potpuno je srušena), a za sve to obnoviti, napominju potrebna su golema finansijska sredstva.

Nevena FRIGANOVIĆ

Bribir - nepoznanica

Od predstavnika UNPROFOR-a, zatrali smo prilikom nedavnog sastanka, da ispitaju u kakvom je stanju povijesni lokalitet na Bribiru. Ako to bude moguće, predstavnici šibenskog Muzeja, voljni su u pratnji »unproforaca« obići Bribir, jer strah naš je što se sva dogodilo s izuzetno vrijednom spomeničkom građom u lapidariju. Nasreća, sva dokumentacija prenijeta je prije izbijanja sukoba na tom području u Muzej. Dobar dio spomeničke građe nađe se trenutačno u Muzeju starohrvatskih spomenika u Splitu, još od postavljanja izložbe o Bribiru. Jednog dana kada to područje bude konačno oslobođeno, planiramo tamo osnovati muzejsku zbirku koja će predstavljati kontinuitet života od pretpovijesti pa sve do pojavje Turaka, jer kao što je poznato tu su nekad bila čak tri naselja. Muzej bi imao i svog kustosu, s tim što bi dio građe bio pohranjen u Nacionalnom muzeju u Splitu, ali vlasnik, dakako, bio šibenski muzej.

SPDARSKOG RAZVITKA

dio šibenske luke je zauzimala vojska. Možda zbog toga što nam je dugo vremena ta jadranska orientacija bila zatirana moramo sada dugo ponavljati i ljudima »utučiti« u glavu. Zbog toga se toliko naglašava. Možda netko misli da je previše, ali nije, jer već sada kasnimo.

● Savjetovanje o Jadranskoj orijentaciji trebalo bi biti početak rješavanja svih problema koji tište Šibenik i srednju Dalmaciju. Svi radovi bit će objavljeni u zborniku radova. Ne strahuje li da će nakon savjetovanja ko-

je će vjerojatno rezultirati, s obzirom na njegovu stručnu razinu, kvalitetnim zaključcima sve ostati mrtvo slovo na papiru?

— Pazite, kada na ovaj način utremo staze, pravce značajne za naš daljnji razvitak, ostaje na nama, općinskoj vlasti da napravi konkretne korake. U novim demokratskim uvjetima za to imamo sve uvjete. Ako budemo radili nešto čemo i napraviti. Da nismo sigurni u uspjeh ne bismo se ni prihvatali ovog posla.

Razgovarala: M. RADIC

Piše:
Dr. Ante ROMAC

NARAV I SUDBINA
Medu narodima mi Hrvati sada
Jesmo zadnji, robovi bez vlasti,
Osudeni pasti i propasti bez časti.

Domovino moja, tvoje sunce pada,
Ni umrijeti za te Hrvat snage nema,
Dok nam stranac, majko, tihu propast sprema.

Antun Gustav Matoš

Kazaše mi dobri ljudi u gradu, da sam se točno dotakao nekih političkih boljki pa, da bi bio red ukazati kako ih izliječiti. Ne samo da sam voljan to učiniti nego mi je od prve napisa zapravo to i bila namjera. Ističem da mi nije svojstveno dijeliti nikakve političke recepte već samo da želim ponuditi materijal za razmišljanje. U tom smislu nalažavam: Nađode moj! Nikada ti nije bilo dobro. Listajući po stranicama naše povijesti saznaće se za naš vječni jad, patnju i nesreću. Uznemiravaju te narode i napadaju čas sa zapada, zatim s juga, sa sjevera i s istoka. Na pitanje zašto, najčešći odgovor bio bi, da te ocjenjuju slabim i nemoćnim.

Tvoja mirnoća i dobrota po zvierskim shvaćanjima brojnih napadača, kroz tisućljeće i više, uzimana je kao janječa pomirljivost sa sudbinom u zvierskim Zubima. A možda te napadaju i stoga što živiš na ovim predjelima. I kao što na zemlji postoje vječito trusna područja tako, gotovo bi se moglo zaključivati, da postoje i ljudski nemirni područja. Kazaše mi učeni ljudi da u rješenjima mnogih naroda po svijetu riječ Balkan znači područje stalnih plemenskih sukoba. No sve jedno što znači ta riječ ovo tumačenje čini nam se prihvativim.

Listajući dalje po prošlosti nailazimo na pismo sv. Jerolima. Evo što svetac piše svome intimnom prijatelju biskupu Heliodoru 396. godine, saznavši za smrt biskupova nečaka Nepocijana. Najprije u tom pismu sv. Jerolim ističe, da ni smrt mladog čovjeka Nepocijana nije tako strašna ako se ima

u vidu da bi, ostavši u životu, iskusio mlad i nedužan sva zla barbarskih naroda. Izravno svetac opisuje: »Grozno je samo spomenuti pustoš naših dana. Ima već 20 godina, otkako se svaki dan između Carigrada i Julijskih Alpa proljeva rimska krv... Huni, Vandali, Markomani haraju, pljačkaju grabe. Koliko je matrona, koliko Božjih djevica (redovnica), nestrašnih plemenitih života bilo predano na milost i nemilost ovih živina? Zarobiše biskupe, poklaše svećenike i druge predstavnike raznih crkvenih redova. Razvaljene su crkve, konji privezani uz krčanske oltare kao u stajama; raskopane su mučeničke moći: svuda žalost, svuda jecanje i mnogobrojni tragovi smrti.« A sv. Jerolim imaš dobrotu, kao što je ti narode imaš spram svakome osim spram sebi i svojima, i živilaše na ovim prostorima kao što i mi živimo.«

Točno 1942. dakle preko 1500 godina kasnije jedan drugi svetac opisuje jednaku žalosnu sliku i također na istim prostorima. Dobri fra Nediljko Subotić u pismu dragom prijatelju Zvonku ističe: »Ovi novovijek Vandalii svojim su žrtvama vadili oči, rezali uši, nosove i druge udove, pljačkali siromašnu imovinu, palili kuće, uništavali crkve i župske urede sa svim njihovim maticama i pismohranama, jednako kao u svim drugim krajevinama, kamo su ti pozivnici dušmani nahrupili. Dopisi spominju, kako su na tisuće konja i kamiona nakon barbarske pljačke prolazile provokatorno i s ciničkom ravnodušnošću kroz gradove i selja, natovarene krvavo stečenom seljačkom imovinom, koju su »kulturni« predstavnici prava »jačeg«, pod zaštitom oružja oteli i gonili na zapad i na jug, u svoje lađe, da u svojoj domovini žedno ratničke slave i gladnjo plijena, prikazuju sirotinsku imovinu kao znak junačke pobjede — nad golorukim ženama i nejakom djecom...«

Zatim prijatelju Zvonku priopćuje i drugu žalosnu istinu. »I iz svih tih zvierskih pustošenja... nisu dolazile na lice mjesa službene komisije, da se ustanovi težina zločina i krivnje zločinaca, nisu preslušani svjedoci, nisu točno izbrojene žrtve,

nisu nad garištimi i lješinama i ranjenicima klapali fotografski aparati, da se 'urbi et orbi' dokažu ova 'corpora delicti', nisu se naoko vrtjeli filmski operateri, koji inače snimaju za skupe svjetlopise osle, mazge i ovce na bukoličnoj paši. Goloruki narod nakon svih tih 'dances macabres' stajaše zapanjen, što niotkuda ne dolazi težka osuda proti pravim krivcima, kao da se nije ništa dogodilo...«

Citateljima ostavljam zaključiti koliko ne samo sličnosti, nego i jednakosti doživljavamo ovih dana. Zato mi se u ovom trenu javlja živa želja ukazati da je u tim teškim trenucima čestiti fra Nediljko imao hrabrosti ukazivati koliko vlast pa i režim trebaju poštovati slobodu misli; baš u tom trenutku on se usudio govoriti o nekim »opasnim« istinama. Dopustite mi naglasiti njegovu svetačku objektivnost kojom je govorio o zločinima i svejedno dolazili s istoka ili zapada. Još me više zadržava njegova hrabrost i moralno-umna dubina u karakteru. Zamislite, 1944. u središtu NDH, ispred nosa poglavniku Anti Paveliću fra Nediljko ističe, da je Lenjinova pojava na svjetskoj povijesnoj pozornici razumljiva i što više opravdana. On navodi sljedeće: »...kad Nikola Aleksandrović, milorubiva duša, ne bi na duši imao nikakve krivnje nego samo glupost, ona bi bila Nikoljin socialni zločin proti ruskom državnom organizmu, i taj bi se grieħ mogao okojati samo svrgnućem sa carskog priestolja, (...) Ali kod izgreda i opaćina, što ih izbacuju na površinu članovi više ili manje izrađeni i već izmoždenih dinastija, poviest je dokazala, da oni zadnji i najpravedniji plaćaju za grieħ onih koji su ih pretekli vremenom. Oni prvi nisu popuštali svojim suvremenicima ni za dlaku. Odpravili su ih Gospodu Bogu svakakvih za svoga života, navlastio Ivan Grozni, Petar Veliki, Katarina...« U tome ovaj plemeniti protumarksist vidi prst Božji i ljudske razloge za Lenjinovu pojавu, koji je izišao — navodi fra Nediljko s »dnevnom zapoviedi« — proleteri, osvojite vlast. Nije on bio zagovornik takvog ishoda u povijesti već je ponajprije htio upozoriti da bezduše rada još veće bezdušne, čini ga, bar kod nekih opravdanim. Dugo bi se moglo o ovoj istini razglabati, pa mi dopustite samo nekoliko napomene.

Zao mi je što časnog fra Nediljka nisam sreća za njegova života jer imali bismo puno toga razgovarati. Postavio bih mu pitanje za koje utvaram sebi, da bismo se složili: »Ako Bog, vrijeme i sudbina neizostavno kažnjava zlikovce izravno ili te njihove potomke, ne bi li bilo Bogu ugodno kad bi se našli ljudi koji bi zlikovce sprijedeli u njihovoj nakanji i djelu, pa ne bi trebalo kažnjavati ni zlikovce ni njihove potomke?« Divio sam se i divim časnom karakteru i dubokom poštenom umu i hrabrosti, da moralnu osudu saspe na državine saveznice zbog njihova nepoštenja i zločinstava. Državini saveznik ne mora nužno biti prijatelj narodu u toj državi, a opis zločinstava što ih dade fra Nediljko odnosio se na NDH saveznike — fašiste. Ponosim se svojim činom jer sam u proljeće 1972. godine govorio Komitetu SKH: »Nemojte o Matici hrvatskoj tvrdi suditi jer vidite, u glavnom gradu NDH 1944. ona je imala hrabrosti obavijati i ovakve tekstove. Nemojte napadati one koji znanstveno i misaono dolaze do određenih stajališta, jer vidite njih vodi istina i ne osvrću se na režimske opasnosti.«

Na tom istom tekstu danas bih nekim ljudima tvrdog držanja kazao: »Nemojte biti tvrdi jer i NDH vlast, koju su iz rata mnogi spominjali kao najcrnju, imala je mjeru podnošljivosti za mišljenja i stajališta što joj ne bijahu po volji.« Ponesen razmišljanjima danas bih našao slavenskoj »braći« na Istoku i našoj katoličkoj »braći« na drugim stranama svijeta postavio sljedeće pitanje: »Dokle ćete zbog navodne ljutnje na hrvatske vladare svaki put organizirati hajke, progone i pokolje nad hrvatskom sirotinjom? Nije li van navodna ljutnja samo izgovor za organizirane zločine. Uostalom što vas treba smetati kakve vladare i kakav poredak na svojoj zemlji izabiremo ili možda i trpimo?« Vjerujte, nije lako jučer se raspravljati s »lijevima«, a danas s »desnima«. Ali ako je onda mogao fra Nediljko ...

KAKO UREDITI POLJANU

JEDNOSTAVNO I FUNKCIONALNO

Kada je na startu ožujka ove godine Sekretarijat za društvene djelatnosti i Sekretarijat za uređenje i korištenje prostora organizirao skup o temi uređenja šireg prostora Poljane i objekata koji je okružju, Društvo arhitekata Šibenika procijenilo je ovaj trenutak kao jedinstvenu priliku da struka uzme kormilo započete akcije i u bliskoj suradnji s inicijatorima iznjedi dobro rješenje. A dobro rješenje za ovaj izuzetan prostor, proglašeno je, bio bi arhitektonsko-urbanistički natječaj. Međutim, takvom natječaju prethodil precizan program,

a da bi se on satkao od stručno odabranih smjernica, članovi šibenskog Društva arhitekata odlučili su tijekom proljeća ove godine provesti između sebe anketu, zapravo anketni natječaj kojem bi bio cilj iznaci potencijale prostora centra grada i ukazati na njegove probleme.

Noseći u sebi vizije o tome kako, urediti prostor centra grada, šibenski arhitekti, njih čak 16 podijeljeni u 7 timova, napravili su isti broj radova koje iznosimo u želji da rješenja animiraju širu javnost i nadležne općinske organe kako bismo zajedno pomogli

uređenju prostora kojeg je netko tako nadahnuto nazvao mjestom »gdje se volimo sa svojim gradom«.

Anketni natječaj se provodio do isteka lipnja a sudionici su imali punu slobodu pristupa zadatku i određivanju granica obuhvata. Anketnim natječajem ujedno se rješavala potencijalna lokacija spomenika hrvatskog kralju Petru Krešimiru IV. U ovom broju donosimo idejno rješenje zagrebačkog arhitekta Emila Špirića.

Definicija zadatka
Istražuje se autentični prostor Poljane:

— dominantni smjerovi prostiranja
— granice prostiranja
— odnos s okolnim prostorima
Urbana oprema, materijal i dizajn ploha nisu predmet ovog rada.

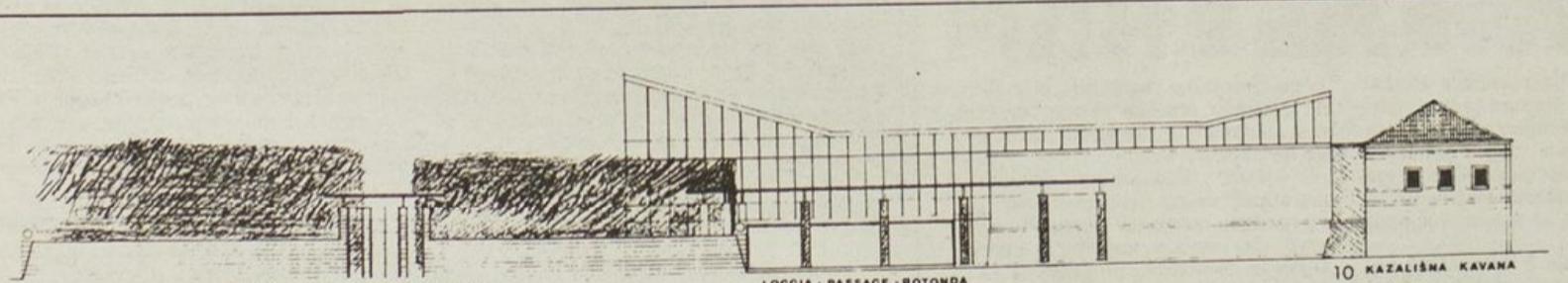
Autentični prostor Poljane — dijagnoza

— Zapadna granica Poljane je definirana.

— Sjeverna granica Poljane upitna je u odnosu na prostor ispred »Doma omladine«.

— Južna granica Poljane devastirana je i upitna u cijelini kako prema bivšem domu JNA tako i prema dardinu.

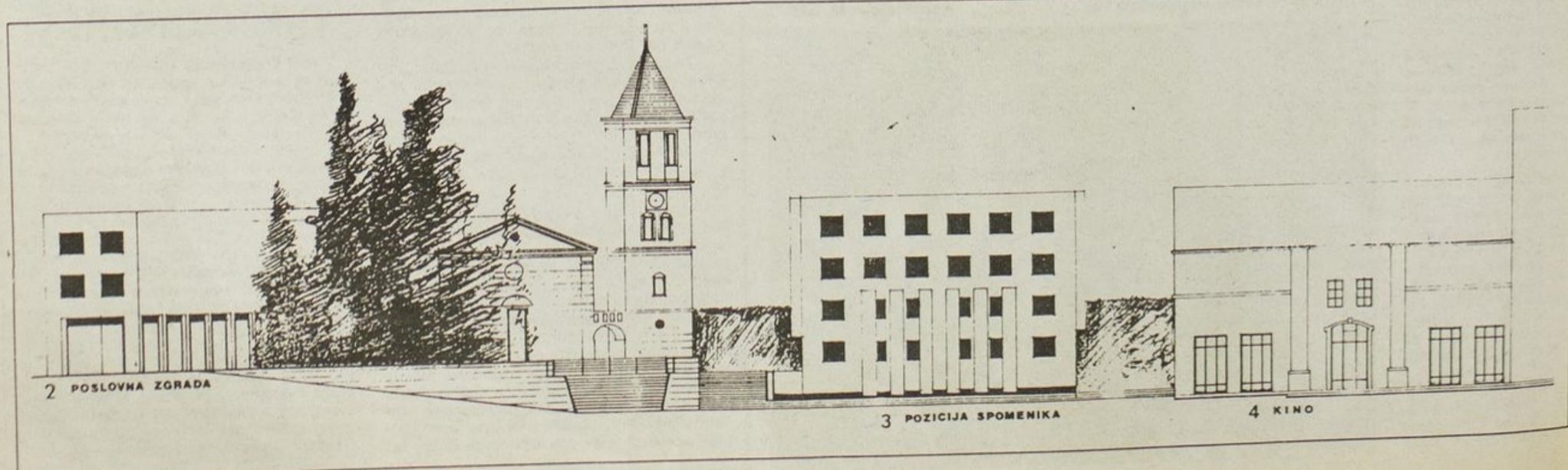
— Istočna granica zaustavljena je

5 PROČELJNA OGRADA PERIVOJA

LOGGIA - PASSAGE - ROTONDA

10 KAZALIŠNA KAVANA

2 POSLOVNA ZGRADA

3 POZICIJA SPOMENIKA

4 KINO

nasilno na hipertrofiranoj prometnoj površini.

Prijedlog i rješenja

1. Zapadna granica smatra se završenom.

2. Na sjevernoj granici predlaže se gradnja višenamjenske zgrade (klubovi, agencije itd), koja bi čvrsto definirala granicu Poljane i stvorila posebni ambijent »Doma omladine« tako kako to uobičajeno u urbanoj matrici Šibenika.

3. Južnu granicu treba građevinski definirati. Predlaže se izgradnja tri metra visoke, pedeset metara široke ograde dardina od kvalitetnih materijala (klesanci, kovan željezo) s dominantnim portalom prema središnjoj aleji dardina.

Ispred bivšeg doma JNA predlaže se uređenje prostrane kružne »pergole« koja, kao međuprostor (i međuforum) povezuje Poljanu, dardinu, terasu i lodu na jugu.

4. Na istočnoj granici predlaže se jači prostorni pomak, proširenje aktualnog nivoa Poljane sve do zgrade SDK tako da fasada te zgrade postane nova granica proširene 150 metara duge Poljane.

Na taj način:

— otvara se smjer prema istočnim dijelovima grada
— stvara se ploha za smještaj spomenika

— definira se prostor oko »Gospa van grada« kao posebna insula s jakim značajnim potencijalom

— definira se istočna granica Poljane.

PISMA UREDNIŠTVU

NE DOPUSTIMO DA NAS PROVINCIIJA PROGUTA

Tih, gotovo stidljivo — na sam dan otvaranja, saznali smo da se u Šibeniku otvara izložba »Kič u predmetima svakodnevne upotrebe«. Kako je skromno bila najavljena, tako joj je dodijeljen i skroman prostor. Međutim, pravi užitak za oko i uho doživio je svatko tko je tu većer svratio u Krešimirov dom. Hvale vrijedan je trud organizatora (posebno dr. Maloševac i nastavnica likovne kulture Antunac), kao i prigodan osvrt gospode Antunac, koji je otvorio bezbroj pitanja o temi: Kič.

Ono što je mene, kao posjetitelja, zasmetalo i što je Šibeniku, izgleda, svojstveno — jest prevelika skromnost bez obzira na to o čemu se radilo, a onda nedovoljan interes i potpora entuzijastima kojih u našem gradu ima i koji zaslužuju daleko veću pozornost i štovanje.

Prostor u kojem je priredena izložba toliko je skroman da niti izdaleka ne omoguće prezentaciju svega onog što se tu moglo naći, a nadasve istaći trud, znanje i sposobnost ljudi koji su se upustili u realizaciju ove ideje. Otužno su mi djelovale dvije boce pića (jed-

ZAŠTO NEMAR

»Šibenskom listu« često čitamo prikaze o kulturnoj baštini našeg starog grada. Predlažu se mjere radi restauracije i održanja. Međutim, u tim prikazima zaboravilo se o jednom objektu-kompleksu o kojemu se po njegovoj lokaciji i značaju ne bi smjelo to dogoditi.

U centru Šibenika, u neposrednoj blizini Gradske vijećnice i katedrale, smještena je stara gradska cisterna sa 4 bunara. Površina cisterne okružene starim zgradama predstavlja jedan veoma sklan i interesantan trg.

Cisterna je građena u doba turske invazije u naše krajeve tj. u vremenu od 1446. do 1453. Građena je po načrtima poznatog GIAOMA di VENUSIO GORRERA iz Trani, nazvan i GIACOMO DELIE CISTERNE. Građena cisterna koštala je 2.200 zlatnih mletačkih dukata. Zidali su je uglavnom zadarski kamenoresci. Dobro su sačuvani bunarski vijenci koje su izgradili zadarski majstori ZORZI DI MICHELI I PIETRO DA PUGLIA. Unutrašnjost cisterne je remek djelo starog graditeljstva u obliku lukova. Građena je da osigura dovoljne količine vode gradu u slučaju opsade.

U početku održavanja »Festivala djeteta« na površini — trgu cisterne, zbog izvanredne akustike, održavale su se muzičke priredbe. Tu je čak i RKUD »Kolo« održalo svoj cjelovečernji koncert.

Ne znam zašto, ali ima dosta godina, da je taj trg potpuno zaboravljen, napušten i zapušten. Veći dio površine trga obrastao je raslinjem koje je izraslo u prava stabla. Sve je puno smeća i otpadaka i pruža zaista mučan dojam o nama i našoj kulturi.

Zaista je začudujuće i iznenadjuće da nadležni iz Zavoda za zaštitu spomenika kulture ili drugi odgovorni u Šibeniku ne vide tu našu kulturnu brodu, te poduzmu potrebitne mjeru, da se to stanje sredi! Za taj posao nisu potrebne neke velike investicije. Dovoljno je da se raslinje isječe i iščupa korijenje, da se otpaci uklone i površina očisti, te daljnji pristup onemogući nepoznavanju, ako se taj prostor drugaćije ne iskoristi. Ako nema sredstava za radnu snagu, to se sve može lako izvršiti u dobrovoljnem radu. Ja se osobno dobrovoljno nudim kao radna snaga besplatno. Rat nas uči da ti bunari i te kako mogu poslužiti i svojoj pravoj svrsi.

Branko BODROŽIĆ, Šibenik

na »brendija«, druga soka), nekoliko plastičnih čaša i jedan pladanj keksa. Ovo ne ide na dušu ljudi koji su organizatori izložbe, jer, pretpostavljamo, da je kupljeno iz njihova džepa, već na dušu onih koji su im uskratili veći prostor, primjereno koktel, a time i daleko veći značaj izložbe.

Šibenik je bogat grad; bogat u svojim ljudima i kulturnim dobrima. Zašto onda ono što posjedujemo nedovoljno cijenimo i ne podizamo na jednu veću razinu? Zašto se gotovo uvijek zadovoljavamo sa osrednjošću?

Stoga, ovu izložbu i razgovor o kiču svesrdno podržavam, kao i gospodu Antunac, kad kaže kako je potrebno razgovarati o kiču baš danas (iako je bilo dileme), jer vrijeme i okolnosti u kojima živimo daju najviše prostora upravo kiču: ima ga u razgovoru, ponasanju, ophodenju medu ljudima, muzici, slikarstvu, politici, tv-programu, reklamama, odjeći, novinama. Zato nam se nameće potreba glasnijeg artikuliranja svega onoga što nam smeta. Kako uspijeti u tome? Ići će teško, ali vrijedi pokušati — korak po korak. Treba učiti starje i mlađe. Za tako nešto truda nikad dovoljno, a onda će i sreća naći mjesto, posebno, ako smo uspjeli makar nešto promijeniti.

Vrijeme iza nas osiromašilo nam je dušu, a rat nam ju je uništilo. Za ranjeno tijelo treba puno vremena, umijeća i ljubavi, ali za uništeno dušu treba puno više poštovanja i moralne kvalitete svakog ljudskog bića. Zato treba ići od početka i ne posustati. Treba uočavati vrijednosti i podržavati ih. U Šibeniku je velik broj pametnih, stručnih, vrijednih, skromnih i poštenih ljudi — govor na svim poljima znanja. Zašto im ne dati šansu? Zašto im ne dozvoliti, posebno kad to oni žele, da pretoče svoje sposobnosti u svakog od nas kojem nešto nedostaje?

Po onom što je do sada bilo, nametali su nam se, upitali i gradili nam život upravo kič-ljudi. Stoga, više nego ikad prije, vrijeme je da se otvorimo, da životu damo viši smisao i ne dozvolimo da nas provincija proguta, jer za dušu nikad dovoljno ljepote, a za život nikad dovoljno kvalitete!

Gordana Ležaja
S. Radića 40, Šibenik

SVJETSKI DAN HRANE

KRUH NAŠ SVAGDANJI

Svjetski dan hrane 16. listopada obilježio se u Hrvatskoj ove godine kao Dan kruha. U organizaciji pokreta »Lijepa naša« i Zavoda za školstvo u Zagrebu upravo na dan izlaska Šibenskog lista (subota 17. 10.) prema se velika središnja manifestacija pod motom »Kruh naš svagdanji«. Na tu su manifestaciju još u četvrtak ujutro iz Šibenika krenule učenice OŠ Petra Krešimira IV. Sanja Plenčić i Ana Polombito i to na poziv zagrebačke OŠ Vjenceslava Novaka. Djevojčice s kojima je krenula i njihova učiteljica Nada Paškvalin ponijele su izbor literarnih i likovnih radova učenika svoje škole o temi kruha te kruh ispod peke i fritule. Sanja Plenčić je izabrana u grupu djece koja će predsjedniku Republike dr. Franji Tuđmanu darovati kruh.

Dan kruha u Šibeniku obilježio se uglavnom po školama i to prilično šaroliko ali maštovito i manje više u svim školama.

Zbog kratkoće vremena škole su odustale od prvobitne zamisli da se manifestacija posvećena kruhu podigne na gradsku razinu. Za to je naravno bilo potrebno mnogo više zainteresiranih a osim prosvjetnih djelatnika i pekarske industrije »Krka«, u Šibeniku nitko nije valjda bio ni pozvan od strane organizatora iz Republike.

Zanimljivo je da je manifestacija imala i svjetovni i duhovni karakter pa su se u nju uključili i vjeronositelji, a mnoge škole su uz izložbe učeničkih radova pridile i izložbe kruha. U OŠ Petra Krešimira priredena je i izložba predmeta iz domaćinstva kojima se služilo u pripremanju kruha.

J.P.

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA ZAGREB

OBAVIJEŠT

POTROŠAČIMA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Distribucijsko područje »ELEKTRA ŠIBENIK« izvršilo je sve pripreme kako bi do 15. listopada 1992. godine potrošači dobili obračun potroška električne energije za razdoblje travanj — rujan 1992. godine kao i uplatnice za preplatničke rate za listopad, studeni i prosinac 1992. godine.

Obrada podataka kao i tiskanje vrši se elektroničkim računalom u DP »ELEKTRODALMACIJA SPLIT«. Željeni rok nismo u stanju održati s razloga što je zbog nevremena, koje je u subotu (10. listopada) zahvatilo područje Splita, izvjesno vrijeme nemoguće koristiti usluge elektroničkog računala. Potrošači će radi navedenog dobiti obračun i preplatničke rate sa zakašnjnjem, a rokovi plaćanja bit će naznačeni na uplatnicama. Molimo štovane potrošače da uvaže razloge zbog kojih kasnimo.

Distribucijsko područje
»ELEKTRA ŠIBENIK«

MALI OGLASI

TELEFON: 25-606

JEFTINO prodajem ugostiteljski inventar. Javiti se na telefon 28-178 svaki dan od 14 do 15 sati. (2114)

IZNAJMLJUJEM trosoban namješten stan, kod robne kuće centar. Pogodno i za kancelarijski prostor. Informacije na telefon 23-745, svaki dan od 16 do 18 sati. (2115)

JEFTINO prodajem: rabljeni crijepli 1200 komada, bačve od 150, 180 i 350 litara, kao nove. Ujedno besplatno dajem zemlju iz vrta. Javiti se na telefon 25-682. (2116)

TRAŽIM dvosoban ili trosoban, nenamješten stan u Istočnom dijelu grada. Ponude na telefon 39-048. (2117)

IZNAJMLJUJEM nenamješten, jednosoban stan. Javiti se na telefon 25-880. (2118)

IZNAJMLJUJEM konobu s prostorom ispod terase. Konoba je veličine 30 četvornih metara, a prostor 10 četvornih metara. Ugrubo uredeno, sa sanitarnim čvorom. Pogledati svakog dana od 9 do 16 sati na adresi: Stjepana Radića broj 59. Telefon 38-270. (2119)

IZ MATIČNOG UREDA

ROĐENI

DOBILI KČERKU: Oleg i Monika Borčić, Damir i Branka Goleš, Vinko i Rosa Josefina Nevezčanin, Jere i Vedran Malenica, Dinko i Nevenka Žižić, Dragan i Meri Ivić, Zdravko i Ojdana Vrcić, Dragan i Sanja Buva, Šime i Marija Lepur, Marinko i Nada Ivanović, Milan i Marija Škiljо, Zdravko i Dijana Jakovljević, Klaudija i Silvija Alić, Tomislav i Matija Kulušić, Ivica Franin-Pečarica i Marina Birin, Josip i Marija Čeko, Mirko i Ljiljana Alajbeg.

DOBILI SINU: Josip i Mira Stojanović, Čedomil i Smiljana Klarin, Željko i Anita Zorić, Željko i Anka Cukrov, Krešimir i Anela Balkas, Jadran i Smiljana Bakula, Marko i Suza Kokeza, Ante i Stana Bumbak, Zlatko i Gorana Ibrahimović, Vicko i Snježana Slavica, Josip i Nena Marić, Blagodar i Živana Španja, Ivica i Diana Mihaljević, Zdenko i Marjana Križanović, Boris i Sladana Rak, Joško i Dijana Radić

VJENČANI

Marina Simonaj i Alain Henri Alix Courtois, Mara Martinović i Zoran Lucić, Mirjana Đerek i Željko Atagić, Gordana Baus i Ivica Koštan, Helena Kričić i Željko Jurin, Božena Čurković i Zoran Sučić, Vedrana Čolović i Darko Sučić, Mira Višnjić i Ivan Lokas, Renata Matas i Ivica Ajduković.

UMRLI

Rosanda Franin Pečarica (58), Marija Čubrić (75), Šime Gojanović (82), Marijica Zorić (83), Stana Daković (67), Ante Palinić (90), Ivan Kulić (59), Vlade Lambaša (71), Ivanka Slavica (95).

TUŽNO SJЕĆANJE
Navršila se tužna godina dana od smrti naše drage i plemenite sestre

Danke Kovak

16. 10. 1991.
16. 10. 1992.

Hvala Ti za sve što si učinila za nas. U našim srcima i mislima ostat ćeš zauvijek. Hvala svima koji te se sjećaju i posjećuju tvoj grob.

Tvoji najmiliji: obitelji Kovak i Klarin.

SMUTNJE

GORKE SUZE BIVŠIH DOUŠNIKA

Šutjeti se može o svemu, kao što se o malo čemu može govoriti." Zaboravismo već gdje smo pročitali spomenuto promišljanje. Ali nas je na njega („kao takvog“) ovih dana podsjetio jedan šibenski povjesničar zapitavši se poradi čega nisu glasniji, to jest djeletvorniji na tzv. javnoj sceni (a to ne mora uopće značiti na tzv. dnevno-političkoj pozornici!) ovađašnji intelektualci. Ako pod tim nazivljem pomisljamo, recimo, na posjednike fakultetske diplome. Ima ih — ali su nezamjetni. Brojni su — ali ih se ne čuje. Jedva da ih se, u tzv. javnosti, i vidi. A trebali bi biti, trebali bi postati (JER ČE JEDINO TAKO INTELEKTUALCIMA OPSTATI!) djeletvorniji. Pa barem da se očituju u tisku ili u besjedama na šibenskoj krugovalnoj postaji. Da ih ima onda ne bismo trebali citirati Vladu Gotovcu, neospornog hrvatskog intelektualca i znanog, po bodljikavosti i otvorenosti, isto tako hrvatskog oporbenog političara. A Gotovac (iz)reče: „Od Hrvata se ne može tražiti da hladno rješavaju svoje probleme kada je pola Hrvatske razoren, a trećina mlade generacije izginula. A baš od takve se Hrvatske traži da ima najbolje rješena ljudska prava i prava manjina, najefikasnije sindikate i najbolju policiju! To Europa traži od zemije koju je preputila ofenzivi postkomunističkih koljača! Hrvati nisu hohštapleri na svjetskoj sceni, nego narod koji krvari.“ A tog (i takvog) Vladu Gotovcu, čovjeka koji je nakon dokinuća „hrvatskog proljeća“ osjetio „toplotu“ Brozovih karamata — zarad te (i jedne slične) izjave NEKI uvelike, bezobrazno, drsko i komunjarski gadivo napadaju. Pa, Bože dragi, zar dojučerašnji agitpropovci i doušnici, ljudi što su i svoje kolege cinkarili komitetskim aždajama (ne ovđe, nego u Zagrebu, da ne bi bilo nesporazuma!) mogu DANAS, slobodno, tako podlo i kurvanjski pisati? Mogu, eto! Jer im je dopušteno. A dijelom im je omogućeno i zbog toga što su se — ne samo u Zagrebu (da ne bi bilo skrivačice) pri vrhovništvu ugurali i ljudi kojima je ova aktualna vlast MORALA BAREM MORALNO SUDITI. A nije. Pa bi valjalo, jednom zgodom i malo poduze, objasnit i zarad čega se to baš tako dogodilo. A zbijlo se, hoćemo naznačiti, da JUČERASNI PROGANATELJI i danas“ progone HRVATE. Zar nije tako, Šibenčani?

ZAGOVORI »OGNJJIŠTE« NAŠIH NADA I UTJEHA

Čovjek koji ne spozna sebe jahač je u noći svoga nepoznatog duha. Tako otpovrgavamo jednom šibenskom srednjovoćnom profesoru (ma znate ga, bome da ga znate!) koji nas je, tu ovih dana, presreo pitanjem bezbole uvoda: „Ej, stari, vidim bogme da dobro stojiš sa Černiševskim. U posljednje vrijeme nekako previše „gaziš“, pišući naravno, trasm onog njegovog djela „Korak naprijed, dva koraka nazad“. Primjetio sam to ima jedno dva mjeseca, u početku sam mislio da je to trenutni za-

mor, a sad mi je već jasno da se ne radi o umoru, već o promjeni kabanice. Pa kad vam je do toga onda krcaje knjižnice Čosićima, Isakovićima, Bastama, Lenjinima i sličnom bratijom. Ne ka vam bude, kad može biti. No, što se nas tiče — to je sve „već video“. Ne želimo biti ubrojenicima onih koji bi „kroz prozor pa na vatru“ i Nazora, i Kralju, i Kovačića. Ne želimo to. Borićmo se protiv takvih pogubnih antikulturalnih i hrvatskog DUHU nepriležnih zagovora. Ali kanimo napisati ono što nam je vrli sugovornik (inače dugogo-

dišnji skrbnik i nositelj SKJ-knjižice!) izričito rekao: da se I DANAS BOJIMO, TO JEST PRIBOJAVA VAMO pisati o Budaku. Hoćemo, naime, bezbole ograda naznačiti da časnog čovjeka MILU BUDAČKA smatrano (pa ako hoćete i ocjenjujemo!) GIGANTOM HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI, da tog pjesnika i mučenika Hrvatske prigrijujemo kao PO-NOS I NADU. Ako su tzv. osloboditelji Mili Budaku 7. lipnja 1945. godine omčom od vješala prekinuli život kao istaknutom pripadniku HRVATSKOG USTAŠKOG POKRETA, ako su učinili zlodjelo da u grobovima prepucanoj Hrvatskoj nije znan (niti obilježen) ni grob autora „OGNJJIŠTA“ i niza drugih epohalnih djela, sastavina lijepe štive

PRIPREMIO: DURO BEĆIR

INAČICE

TRI LICA U JEDNOJ OSOBI

Moramo naučiti živjeti sa sumnjom, jer je produktivna. Moramo se odreći traganja za jednom istinom i naučiti živjeti s istinama. To je prosudba minulih dana umrolog njemačkog državnika Willya Brandta. Premda se u njenom izvorištu može nazrijeti (ili barem naslutiti) poticajni razlog baš takvog ukopavanja u pluralistički rov — i danas nam se (iako je izrečena prije dva desetljeća) čini aktualnom. Mada ne mora značiti i dobrodošlom. Hoćemo, naime, kazati da je izuzetno teško, bolje reći — nemoguće, u danima što svjedoče ne-prestane političke preinake, ostajati (to jest biti) vazda na istorodnim motrištima. Uvjerenja nas u to i jedan poznati šibenski gospodarstvenik (mada on sebe S PRAVOM I RAZLOGOM naziva privrednikom!) kojemu je, neprijepono, najizdašniji učin višedesetljetnog „rukovodstvenog preglasta“ sadržan u tome što mu je — čak i suprotno stavovima „komitetskih čelnika“ — na neki misteriozan način uspijevalo „grabiti“ više (representativnih i unos-

nih!) rukovoditeljskih funkcija. Veli on, otprikljike, ovako: „Da se nisam znalački ukljinjavao među SUČELJENE ŠIBEN-SKE KOMITETSKO-RODIBINSKE MAFIJSKE FRAKCIJE od mene, prijatelju dragi, ne bi ostale ni kosti. Bio sam njihov tzv. rezervni kadar, to jest PROMOVIRALI su me tek (i sam) onda kad svoga „igraca“, bolje će reći — pulena i miljenika, zarad protimbe onih drugih, nisu mogli ustoličiti. A da sam se u ta doba priklonio bilo kojoj „grupnoj kadrovske suradnji, krajnji doseg bio bi mi — računovodstveni sektor.“ Taj se, dakle, vrli šibenski ekonomist u PRAKSI priklonio tezi da u životu (ne, eto, samo u teoriji!) postoje i oposte višestruke istine. Premda je takvo prosudivanje glupost i neviđeni hoštaper — mog vrog znanika to niti malo ne obvezuje da se barem DANAS I SADA drukčije ponosa. Jer se, bogme preko noći, od prekucrašnjeg zagovornika etatizma i jučerašnjeg protagonista samoupravne tzv. ouvorsko-sourske privrede, preinatio u gorljivog promicatelja tržišnog privredovanja! Pa se sve bojam (to pribjavam) da ga neki (neobavještene) aktualni čelnik ne prizove kao čovjeka koji umije (za)raditi. Ma skoro bi se kladio i da hoće!

PROTIMBE

HULJE NAPUŠTAJU MIŠJE RUPE

Život je tvrd i surov — kad treba da bude velik. On ostavlja jedino izbor između pobjeda i poraza, ne između rata i mira, a u pobedu spadaju i žrtve pobjede.“ Tu misao O. Spenglera navodi u svom povijesnom traktatu pod nazivom „U suvremenom promišljanju svedrenjenskoga bezgraničja zlosila“ naš istaknuti historičar F. Tudman. Svakako s razlogom, a danas bismo ustvrdili i s konkretnim povodom. Želimo, naime, podastrijeti čijeniku na koju ukazuje rečeni povjesnik, a koja, ukratko, predočava da se pojave nasilja redovito javljaju iznenada — barem za jednu, ako ne

i za obje čimbenične strane. Tu zlostrenost sagledavamo (još uvek, iako je kraj na obzoru!) i na ovim našim AKTUALNIM hrvatskim tegobama. Sjedoci, jesmo, naime stanja da nas četnička gamad prisiljava da se bavimo životarenjem umjesto da GRADIMO NOVI ŽIVOT, toliko željen na ovim napačenim hrvatskim prostorima. No, da bi se ukoraćalo u SLOBODU, da bi se krenulo prema BLAGOSTANJU — nažalost, ali tako je — morasmo podnijeti znane tegobe i prinesti poznate žrtve. Da nije bilo grijusoba sa strane onih s kojima smo sedamdesetak ljeta životarili, već bismo DANAS „bili na konju“. Pa zbog toga i valja začepiti usta onima — premda se kod nekih zamjećuje i odredena doza dobronamjernosti — koji UPORNO I SUSTAVNO, JAVNO I POTAJICE blebeću kako je (e da je!) za sve ove naše, to jest hrv-

ske, teškoće kriva samo (i jedino) ZNA SE koja stranka. Da bi s nekim DRUGIM na vlasti sve bilo neusporedivo BOLJE, BEZBOLNIJE I LJEPŠE. Malo morgan, drugovi i četnikolike spodobe. Ako je po nama — ne zanemarujući pritom možebitne (ili stvarne) pogrešne korake HDZ-a — bez te strane i njenih IZVORNIH RUKOVODSTVENIH KADROVA I PRISTALICA bili bismo JOS UVJEK pod čizmom Adžića, Kadijevića, Jovića, Miloševića i, naravno, ovostranih, tzv. prečanskih „ljubitelja“ i „poštivalaca“ Hrvatske. Sve su drugo gluposti što ih iz poznatih (i „pročitanih“) promičenih arsenala odašilju neprijatelji hrvatskog. Samo, za sve imena, ima dabome, načina da se tim huljama i gaditeljima stane na rep. Jer je njihovo ogavno mudrovanje „prevazišlo“ svaku mjeru.

ZAGOVORI

LELECI

KROKODILSKE SUZE

»DJECE KOMUNIZMA«

Djece komunizma pretvaraju se u učitelje demokracije. Kome pripada autorstvo tog bome po mnogo čemu aktualnog slogan — nije važno. A ako nešto nije važno to, istodobno, navodi na promišljanje da tu, tako reći na dohvati ruke, opstoje mnogo važnije stvari. Pa čak i zaključivanja. Kao što je ovo: „Učestala je galama, vika i dresa protiv uvođenja ‘cenzure‘. Najgratići i najdrski u povicima jesu oni koji su ROPSKI I SLJEPO SLUŽILI PROPALOM TOTALITARNOM MARKSISTIČKOM SVJETONAZORU. Budući da se prigovara slobodno i bez nekadašnjih posjedica, znak je da ipak nije tako crno kako pojedinci govore.“ Pater Ivo Martinić, kome valja pristaviti autorstvo rečenog promišljanja, bome da je u pravu. A ima pravo i jedan šibenski glazbenik s iskustvom u novinskom pisaju koji, u nedavnoj šetnji Poljanom, uvjerao kako demokracije (glede javnog tiskovnog izražaja, a i inače) nikad nije PREVIŠE. Bome da nije. Samo nije za pljeskanje i javnu podršku gundanje onih koji su do prije SAMO DVJЕ GODINE bili kolumnisti šuvarsko-stočevskog tipa (u tjedniku „Komunist“, dakako!) a koji danas, nakon sveopćeg NADVLADAVANJA hodezeovske stranke pokušava (a među nekim bogme i uspijeva) poturiti shvaćanja da, tobože, nema slobode tiskovina! A u ONO VRJEME, znači, DA IH JE BILO!!! Budući da nije — u novinarskim krugovima — jedini koji tako „ječi“ — kazat ćemo: sasvim se pouzdano može reći da NEKI POTEZI i, još više, NEKE IZJAVE obnašatelja političko-vladajućih funkcija „ne miruju“, da se tako izrazimo, širinom pogleda, ali je isto tako (a ponekad i još više) bjelodano da JEDNA GRUPACIJA NOVINSKIH SPISATELJA ROVARI PROTIV HRVATSKE DRŽAVOTVORNE MISLI. Ta „dobro odgojena djeca komunizma“, ti blivši iznositelji misli Šuvara, Vrhovca, Bilića, Stojčevića, Markovića i inih „crvenih silnika“ (koje su POTPISIVALI KAO OSOBNA STAJALIŠTA!) ne uderaju, takvo je motrište autora ovih skromnih osvrta, na krive Drine HDZ-a ili aktualne vlasti — jer bi to, naravno i dabome, bilo POŽELJNO U ODREĐENOJ MJERI (pa u ratu smo, zaboga!) već su njihove zle i otvorene strelice, velimo, usmjerenje na TEMELJE HRVATSKOG OPSTANKA. A s takvima se, uistinu, nikad (i nigdje!) nije postupalo (sam) u rukavicama. Pa zašto bi onda ovdje i danas!

LOPOVLUCI

TKO SE ODRIČE SVETE HRVATSKE ZEMLJE

Politika ne mora biti poštena, po-vijest mora. Da netko ne propisli kako hotimice zatajivamo tvoritelje mudrih misli — kazat ćemo da navedena pripada slavnom francuskom književniku i mudroslovcu Sartru. A citiramo je (i) zarad činjenice da neki — inače, kažu, „dobrosteći“ novinar! — mješaju jabuke i kruške. Da li zbog neznanja ili rade to namjerice — sasmi je sporedno. A, eto, u (zasad) jedinom južnohrvatskom (ili dalmatinskom) dnevniku uspjeli smo, u nizu drugih gluposti i pokvarenosti, pročitati sljedeće: „Za Paragu, podsjetimo, Hrvatska i Bosna i Hercegovina čine jedinstven etnički prostor. Devet milijuna Hrvata živi na prostoru od Sutle do Drine, od Jadranu do Drave, od Huma do Novog Pazara. Očito, Paragin je sat stao polovicom 19. stoljeća“. Kako naznačeni političar NIJE JEDINI koji tako misli, valjalo bi raščlaniti što je što. Pa tako: za netko tko se smatra Hrvatom može zanijekati (a da ga na to amba baš nitko ne prisiljava ili nagoni!) da PRAVA POVIJESNA I ETNIČKA HRVATSKA NE DOSEŽE DO SUBOTICE, ZEMUNA, DRINE, SANDŽAKA I BOKE KOTORSKE. Bome da to JESU

HISTORIJSKE ČINJENICE, a što je, rečimo, Srijem preprišten onima kojima NIKAD NIJE PRIPADAO — za to bi trebalo, da je moguće, priupitati Josipa Broza i Vladimira Bakarića, takozvane hrvatske komuniste. Jer: jedna je stvar POTVRDIVATI (A TO ZNAČI I NI POD KOJU CIJENU ODSTUPATI) povijesno, etničko i zemljopisno hrvatstvo naznačenih dijelница, ne ODUSTAJATI OD SVOJEGA, a sasmi drugo uistinu, u sadašnjim nezgodama, užastojati da omedenja ho-ruk silom (i da je ima, zaboga!) oživotvoriti. Prema tome ne vode IZGUBLJENE BITKE samo oni koji bi, barem na papiru, „premostili“ Družinu, već jednak (ako ne čak i više!) oni drugi — KOJI SE I U TEORETSKIM RAZGLABANJIMA PODLO I BIJEDNO ODRIČU SVETOG HRVATSKOG TLA. Dok neki (a zna se i koji i kakvi!) iz povijesno hrvatske Boke kotorske pale i plačkaju vazdu (i jedino) hrvatske Konavle — ima ih koji bi, žalosna im majka, ushtjeli da mi, s ove strane, NE SMJEMO NITI POVIJESNU ISTINU zboriti i predočiti! A povijesnu Hrvatsku nisu „stvarali“ ni ustaše ni komunisti, omedivali su je svojim životima i življem (samo i jedino) HRVATI.